

N° 1874 / M.T. / 1894

B 243348(1)

N. RADULESCU-NIGER

Ino. 3073.

RUSTICE

Stabilimentul grafic I. V. Socec

VOLUMUL I

POEZII

107955-5

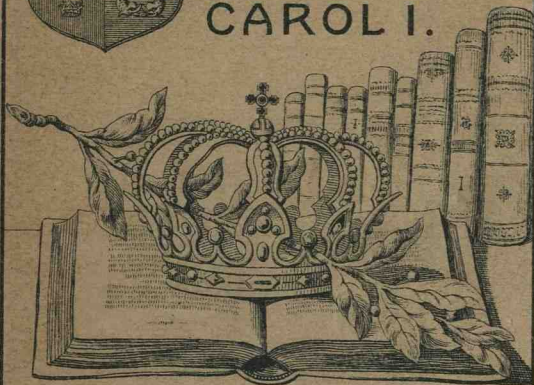
BUCURESCI
LIBRĂRIA SOCECŪ & COMP.

Calea Victoriei 21

1893.

BIBLIOTECA
FVNDATIVNEI
VNIVERSITARE
CAROL I.

Nr Inv. ~~3073~~ 3986. B

Secțiunea XVI.

Raftul 8 81216

Cota

Inventar

81 216
C107 955

PC 90/02

R U S T I C E

Stabilimentul grafic I. V. Socecă

Strada Berziș 59.

BUCUREȘTI

(39,998).

B.C.U. București

C107955

BUCUREȘTI

STABILIMENTUL GRAFIC I. V. SOCECĂ

STRADA BERZIȘ 59

1902

I.

PE LUNA

D-lui G. I. Ionescu-Tion

Autarul

înclină.

PE LUNĂ

Luna iese roșă, mare, ca o roată de văpae.
Toți s'au coborât; duoi numai staū pe șira cea de pae.

Jos s'aud atâtea glasuri și e-atâta 'nvălmășeală;
Numai dînșii tac, pe șiră: par' c'ar face-o socoteală...

El, cu furca 'n sus, la umăr, și'n bătaea blândă-a lunii,
Dînsa 'n greblă sprijinită: sînt amorezați, nebuni!

— «Nu te las, Doamne ferește, și nu 'ți cer de cât o-dată:
«Mare lucru-î sărutarea când e 'n faptu nopții dată?»

— «Eacă mare-î mă Lisandre, că de sus ne vede luna.»

— «Măre, vadă, și de ciudă gălbenească-se, nebuna!»

El, năvală; ea: «șezi bine», — mi se luptă, mai să cadă,
Afundați în pae; luna se mai suie ca să-î vadă,

Și se suie înciudată, galbenă nevoe mare,
Căci ajunge pân' la dînsa vuet lung de sărutare.

LA MOARĂ

Frunză verde de trifoiu
Neica intră în zăvoi :

Caru-î plin; haho! că doară
Vrea să macine la moară.

Frunză verde de susaiu
Moara macină mălaiu,
Neica mi s'a pus pe traiu ;

Roata morii se 'nvîrtește,
Apa sare, clocotește,
Neica doarme, hodinește...

Frunză verde de ghizdei
Neica una ia din trei :
Morăreasa vămuiește,
Neica dragoste-î grăiește...

Móra umblă tot la fugă,
Neica, dă Domnu de'njugă,

Apa sare, clocotește :
Neïca stă și socotește :

Frunză verde de costreiū,
Două chile aduseiū,
Jumătate întorseiū...

Moara-ï rea nevoe mare;
Morăreasa cusur nare:
Ce mai ochi de vrăjitoare !

LEICA FLOAREA

Leică Floareo, ești bălană
Și mai ești, mare, vëdană...
Lasă plînsu cui nu are
Nici nădejde, nici răbdare;
Lasă furca, babelor,
Al războiū, nevestelor,
Și-ale casei, fetelor.

Leiculiță, lasă satu
Să plângă pe răposatu
Că de bun, zëu, ce era
Satu tot să bucura
De milostivirea ta...
Să'l plângă părintele
Că-î da leturghiile,
Să'l mai plângă cârciumaru
Că-î da vecinic cu paharu...

Rîzi, mare, că 'ți șade bine
Și faci vesel pe orî cine
Când se dă pe lângă tine;

Rîzi, că ridă și florile,
Și privighiătorile...

Iar de-o fi să fie, lele,
Să 'mă faci dragostea mărgele,
Înșiră 'mă cu miile
Ca și vremea zilele,
Nu ca răposatului
Cu-ajutoru satului,
Ci statornică și cu foc
Cum e traiu cu noroc.

FRAGI ȘI MURE

Soarele de-abea răsare.

Eacă-î față, pe-o cărare :

— Und't'eci, Mireo? — La pădure.

— Dar la ce? — La fragi și mure.

— Păi atunci ia calea dreaptă

Care duce la pădure,

Dacă vreî și vreî, și'ți este

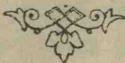
Dorū de fragi și dorū de mure...

— Da măi dreaptă de cât calea

De la tine păn' la mine?!

Ce măi mure, ochiī āia,

Ce măi fragi în sīnū la tine!

D U D E

— Mândro, coapte's ale dude?
— Ba, Tăicuțule, sunt crude...

— Taică-tu, surat-o, eă ?

— Par'c'ai fi tăicuțu meă.

Că sântem în Maiă, pe vară,

Rău nu'ți pară ;

Și, ia vezi, la dumneata

Ninge 'ntruna, zăă așa...

— De! o fi ningând, surată,

Nu zică ba,

Dar am casă șindrilată,

Un boer în ea ar sta ;

Și am vaci vr'o cincă, fătate,

Optă pogoane cu bucate,

Oi vr'o sută, mari, plinuțe,

Și maă amă și părăluțe ;

Până le-am făcută pe toate,

M'o fi nins nișel, să poate !

Insă nu m'a troenit :

Totă flăcăă bun de iubit !

Lasă gluma, zău, și cată :
Coapte's dudușe surată ?

— Coapte zău, de 'ți taie calea...

— Și ale din sîn ?

— Și alea,
Coapte, neică, numa' bune
Să le poți în gură pune.

MĂI PÎRÎULE...

(Doină).

I

Măi pîrăule muntean
Face-mi-te-ai pădurean,
Face-mi-te-ai năzdrăvan;

Face-mi-te-ai apă mică,
Să se scalde-o mândrulică
Să-î pari bună, răcorică;

Face-mi-te-ai mărișor
Să 'mi-o furî încetișor
Să 'mi-o legenî ca pe florî;

Și s'o ducî, s'o ducî la vale
Și să-î spuî de dor, de jale
Și de valurile tale,

Că de multă vreme 'n ele
Curs-aŭ lacrămile mele,
Curs-aŭ spornice și grele.

II

Măi pîrăule muntean
Face-mi-te-ai pădurean,
Face-mi-te-ai năzdrăvan ;

Face-mi-te-ai limpegior
Să-î arăți un chipușor
De flăcău cuprins de dor ;

Face-mi-te-ai turburat,
Să-î spuî cât am așteptat,
Câtă vreme am oftat ;

Face-mi-te-ai o vultoare
Să-î grăești clocotitoare
Că în suflet rău mă doare ;

Că de nu m'o ține 'n seamă,
Face-m'oiu și eu catană
Să mor în țară dușmană...

GLOABĂ

Gu vite-o prinse în ovězű.
Stătu sfioasă, par' c'o věz:

— Da bine Tižo, fă, ia spune,
Aci vi-î locu de pășune?

— Da las' că n'aű păscut atât,
Rêmâne-le-ar ovězu 'n gât...

— Le-a rêmânea orî nu, surată,
Plătește 'mî mie gloabă 'ndată.

— Nu le-am scăpat doar într'adins...
Și... m'aî găsit, iar nu m'aî prins!

— Te-am prins, dă gloabă, mă 'nțelege,
Că gloaba scrisă e la lege.

— De mult, v \acute{e} z e \ddot{u} , tot umbli tu...
S \acute{a} rut \acute{a} -m \acute{e} o dat \acute{a} -acu...

— Odat \acute{a} numa' ? Gloab \acute{a} - \acute{i} asta ?

— Odat \acute{a} fata, des nevasta !..

FLORI DE SALCĂMŪ

Pe cea margine de drumŭ
Ninge florī dintr'un salcămŭ,
Ninge florī mirositoare:
Ce ninsoare! ce ninsoare!..

Pe cărare trece-o fată.
— Uite érna 'n maiŭ, surată,
Iī grăi un băetanŭ:
Ce mai anŭ! Ce mai anŭ!

— Anu-ī bunŭ, ninsoarea-ī bună,
Face grăuluī cunună.
E ninsoare sus și jos:
Ce mirosŭ! Ce mirosŭ!..

Și să pleacă să adune,
Rīde și în sīnŭ își pune
Florī de icī, florī de colea:
Numai nea! Numai nea!

— Nu ți-i teamă c'o s'nghețe
Roade pline de mândrețe,
Ce în sîn adăpostești?
Dragă-mi ești! Dragă-mi ești!

— Lângă mine cât îi sta
Și cu dragoste-î căta,
Dău așa, de locū, bădică,
C'o să 'nghețe nu mi-i frică!

FLORI DE MUȘTELU

Brâu-î nalt și înflorit,
Puica-î mică, supțirică
Numai bună de iubit.

— Fa surată drăgunică,
Ia treci pe răzorū prin grâu,
Fă-te 'ncoace pe potică...

Eū țî-oîū pune florî în brâu
Florî de muștelū și nalbă,
Fă-te 'ncoa către pîrâu...

Țî-î spăla fața cea albă,
Te-î ruga la Dumnezeu
Să țî-o facă și mai dalbă...

M'oiū ruga apoi și eū,
Ca creștinū cu sfântă lege,
Eū să fiū ursitulū tēū. —

Și se pleacă și alege,
Și-î prinde la mijlocul
Florile ce le culege.

— Eacă florî de mușețel,
Și..... pe urmă, de mi-î crede,
După florî..... 'ți-oîu da inelū.

CÂNTECU FLACĂULUI

Frunză verde colilie
Maică, las'o, zău, să vie,

Las'o că-î mândruța mea,
Mor cu țile după ea!

Tu ai masă, ai bordeiū
Lâng'o salcie și-un teiū ;
Cu atâta 'mî ești bogată
De vremi rele apărată...

Frunză verde măghiran
Dar ea suflețel sërman,
Are numai roua hrană
Și de casă e vădană.

Inimioara-î tinerică
Muguraș de florinică,
Dată-î unui puiū de lele
Care-î iătu mamei mele.

Frunză verde cornăţel
Nu vreū vacă cu viţel,
Nu vreū boi de arătură
Şi să iaū vr'o sluţitură;

Nu vreū nici palat de casă,
Nici scumpeturi pentru masă;
Nici moşii de veci, — cu ele
Să mă plec muerii mele.

Frunză verde de crăiţă
Las'o numai în rochiţă
Fără fir de bogătie,
Bună pentru căsnicie.

C'o opincă de-oiū rămâne
Uite, de-azi şi până mâne,
Nu mă las să am şi eū
Mândră după doru meū;

Frunză verde leuştean,
Că mai bine în sucman
Cu puicuţa ce iubeşti
Să munceşti ca să trăieşti,

De cât bogătaş în ţară
Şi de rîs şi de ocară,
Cu pocita ce urăşti
Să te puī să 'mpărăţeşti.

Frunză verde de căpșună
Eac' așa măicuță bună,
Intre noi și'ntre copii
De nevoie n'o să știți.

Frunză verde de hamei
Nu măi zic că sînt holtei,
Dar cu dînsa însurat
Par'că sunt un împărat.

FLORI DE SOC

Astea soro, florī de soc.
Știi tu? ci-că dă noroc,
Dacă le-ī fura pe lună,
Și le-ī pune 'n așternut
Intr'o lună,
Fără drum de răsbatut,
L'ai găsit,
Ai și fugit...

Amândouă, cam trecute
Și cam slute,
Să pândească s'așezară
Luna să răsară.
— «Răsai lună cu noroc
Și vrăjește florī de soc,
Bine, noaptea, le usucă,
Puiul să ne-aducă;
Bine, noaptea, le așterne,
C'avem zestre nouă perne,

Și coltuți
Și tăvăluci,
Bine puiul să ne-aducă.» —

Și furară
Și plecară
Și pe florii mi se culcară,
Dumicate, cu miros,
Așternute bucuroși...

— E heî, soro, — le șopti
Un făcău a doua zi.
Și de-ar face socul florii
Intr'un an de două ori,
Și de le-ar vrăji, nu luna,
Ci și soarele într'una,
O fi, or n'o fi păcat,
Vi s'a dus de măritat;
Că și florile de soc
La ce-î tîner dă noroc...
Ce e tîner e cu spor,
Și toate-s la vremea lor!

FRUNZĂ VERDE BUSUIOC...

Frunză verde busuioc
Fă-mă, maică, cu noroc,
Că norocu 'și are-a lui
Nu e parte orî și cuî...

Bate vîntu 'n vîrf de fag
Fă-mă, maică, lumei drag,
Orî pe unde-oiu căuta
Să fiu tot ca 'n preajma ta!

Frunză verde busuioc
Inimă 'mi-o arde-un foc,
Și nu-î foc de lemn zorbit
Ci e focu de iubit...

Bate vîntu dinspre crîng,
Toată viața o să plîng,
Că o puică-aveam și eă
Și s'a dus cu Dumnezeu!

Fă-mă, Doamne, ghicitor
Ca să am la toate spor;
Fă-mă, Doamne, prooroc
Și-oiu avea și eă noroc!

CÂNTECU LENOASEI*)

Foaie verde de ghizdei
Când eram la mama trei,
Aveam șapte bobocei:
Bine mă iera de ei!

Ear de când m'am măritat
Și am casă, am bărbat,
Trei boboci am cumpărat,
Nu știu apă de le-am dat.

Când la mama trei ne-aflam
De muncit ne văetam:
Pe mămuca tot lăsam,
Doamne harnice ieram!

Acù nu mă măi ajung,
Anu'mă pare veac de lung,
Nici fac treabă, nici împung,
N'am când roatele să ung.

*) Muzica de A. Stern.

Leneșu bărbatu meū,
Ci-că tot eū șed mereū,
Ci-că, bată'l Dumnezeū,
Nici de gură nu-î daū eū...

Aoilică, zēu ai minte,
Dezmărită-mē, Părinte,
Să fiū ear. ca mai 'nainte,
La maica fată cuminte !..

C U P T O R

Foaiie verde de bujor,
Și veniși, veniși cuptor,
Cu văpae și pârjol...

Vîntu par' că nicî trăiește
Că de fel nu aburește,
Nuș' ce vrajă 'l stăpânește...

Și din zare până 'n zare
Nălucește apă mare
Numa' nu-î de scăldătoare.

Și, zēju, cum m'ași arunca,
Să 'mî pot dorul înneca
Și pojarul alina.

Că pe-arșița lui Cuptor
E năpaste mare-un dor,
Soare vecinic arzător.

Foaiie verde mușetel,
Vaî de bietu' mî suflețel:
Foc afară, foc în el!

FRUNZĂ VERDE DE RĂSURĂ

Frunză verde de răsură
N'ai tu, puică, vr'o măsură
Să măsorî în curmeziș
Cât 'mi-e dorul de fățiș,
Să măsorî în lung și 'n lat
Cât 'mi-e dorul înfocat,
Să măsorî cu îndurare
Cât 'mi-e dragostea de mare?

Ai o gură drăgolică,
Inima 'ți-e tinerică,
Ochiî mândri ca două sorî, —
Dorul poți să mi'l măsorî:
Și cu rostul vorbelor
Și cu graiul ochilor,
Curmeziș, în lung și 'n lat
Că-î din suflet înfocat...

Cât e tînăr cu vîrtute,
Omu inima 'și-asmute
Unde gândurile 'i spun
Că e traiul drag și bun.
Omul dacă 'mbătrânește
Vede, bietul, și poștește,
N'are vlagă, nu e rost
Să mai fie cum a fost.

Frunză verde foaie lată,
Vezî, nu mă lăsa, surată,
Să îmbătrânesc flăcău
Că o fi păcatul tîu;
Că nu-î lucru mai schilod
De cât câmpu făr' de rod,
Și cel hătru de rumăn
Făr' de puișor la sîn!

O S P E Ţ

Vine leica 'n zi de muncă
După mine până 'n luncă
Şi 'mă aduce azimioară
Şi-o guriţă rumeioară,
Şi 'mă aduce borş cu prune
Şi 'n guriţă vorbe bune;
Şi salată cu oţet
Şi ris dulce şi şiret,
Şi urzici cu mămăligă,
Şi duoï ochi de mă furnică;
In titvă lapte bătut,
Faţă albă să sărut...
Doamne sfiinte, ce ospëţ:
Ea iubeaţă, eă iubeţ...
De ce 'mbuc; tot aşi măi vrea:
Veză că toate 's de la ea
Şi ea e puicuţa mea!

POVAȚĂ.

Leica suie pe potica

Din pădurea cu tufani.

— Leico fă, nu știi ce-î frica,

Ce e frica de vultani?

Țiice neica și s'arată

Maî de sus, din deal, spre ea.

— Iaca n'o știu. Frica, neică,

N'are rost în calea mea;

Frica crește 'n colț de casă

Când bărbatu e ursuz,

Și când leica duce doru

Salbei mândre de hurmuz.

Eû am leac de lecueală

Pentru toți vultanii, ȡeû:

Ochiî meî cari deoache,

Dințiî cari mușcă rëu;

Și mai am și aste brațe
Care unde-ajung străbat;
Și o gură care strigă
De s'aude la bărbat.

De-o striga numa'odată,
Nu știu Țeșu, de n'o să sbori
Nu știu nemeri-vei drumu,
De-o striga de două ori.

Măre, fete sânt destule,
Tot să stai, și tot s'alegi.
Fētu-meu, ia mi te 'ndrumă
Și-ți fă rost până 'n cășlegi.

C'a lăsat așa prea-Sfântu:
Câmpu plin, — și lipsă nu-î,
Tot rumânu să culeagă
Și să aibă floarea lui!

MÂNDRA DE LA SĂLCIOARĂ

Mândro de la Sălciuară,
Tica neichi bălăioară,
Orzu încă n'a dat spic;
Să ne îndrăgim din vreme,
Să ne îndrăgim un pic.

Cucu, paserea de piază,
Cucu, pasere cu vază,
N'are cum din orz mânca
Să mi 'și strice glăsușoru:
El a bine ne-a cânta.

Iar pe valea boierească
Grăiele când or să crească
Lungî la fir cât përu tëu,
Ne-om ascunde între ele
Și ne-om drăgosti mereu.

Mândro de la Sălciuară,
De n'ei fi cu inimioară,
Fi-mi-ar viața fără de rost,
Unde-oiu sta și unde-oiu trece
Nicî cum sunt, nicî cum am fost.

Fi-mi-ar sarbădă, sărmana,
Cum e munca, cum e hrana
Când e gândul chinuit ;
Cum românului îi este
Când nu are de iubit...

Dar de-î vrea, atuncea traiu
'Mă-a fi luminos ca raiu,
Mă-a fi drag, 'mă-a fi cu spor
Cum românului îi este
Când își are-un pușor.

Mândro de la Sălcioară,
Tica neichi bălăioară,
Am ajuns cum am gândit :
Dragostea-î cumătra noastră,
Grăiele aū spicuit ;

Cucu nu măi glăsuiește,
Dar în grâu când ne zărește
Nu măi poate de cântat,
Cum muncim și cum drept dragu
Ne furăm câte-un pupat.

Of! că bună-î lumea asta
Când mândruță ți-î nevasta,
Maică, măiculița mea!
Și mult bine le măi șade :
Ei cu el și lui cu ea !

GÂNDURÎ PRIBEGE...

Felea 'și cântă cântecu
Și așează petecu...
Cât îi ziua tot cârpește
Iar cu gându pribegește...

Vremea care nu se 'ntoarce,
Fire albe 'n pěr îi toarce;
Chinurî care-adânc înseamnă
Fața-î fac ogor de toamnă...

Fost-aũ fost și ea odată
Puișor drăguț de fată,
Inimă de ciocârlie,
Mândră și la graiũ hazlie...

Doamne, bine-î mai șede
Când în horă se prindea,
Doamne, harnică iera!
Cu ce spor îți secera;

Cu ce spor era și-acasă :
Nu știeai când stă de masă
Și când stă la pusu pânzei,
La muls oî, la storsu brânzei...

Par'că fu alaltă-ierî
Când veniră colăcerî,
Când, după culesul viei,
Trase danțu cununiei,

Și se înhăță la traî
Azi cu chiû ! și mâini cu vai!..
Și mai mult cu văitătură
Uite aniî că trecură!..

Prunci avu și toți, din fașă,
Azi țerêna o îngrașă ;
Numa' unu singurel
'I-a rămas... și-i dus și el...

Leica' și cântă cântecu
Și cârpește petecu...
El, la oaste se trudește
La el gându-i pribegeste!

V Î N A T !

Dre la Dorna, mēi rumâne,
Inima'ți voios rēmâne
Să se uite la surate,
Puiculițe bucălate,
Cu ochi negri ca cărbunu
Și cu mere 'n sîn cât pumnu,
Cu trup mândru de fecioară,
Cu sfielī de căprioară,
Cu glas dulce cum îi mierea,
Priincios ca mângâierea.
Să le strîngi la sîn o dată
Să'ți cređi viața nestemată;
Să le pupi de două ori
Și apoi să nu mai mori!

Drag mi-ī drag s'o iaū la umblet
Cea pădure, într'un suflet,
După mândră vênătoare
De crăiese căprioare,

De viclene vulpî codane
Și de cerbiî lungî la coarne!
Pușculița mea surată
Ghintuită și curată,
Unde gloanțele 'și-asmute
Părjolește cu vîrtute,
Paserea chitește'n sbor,
Vulpea 'n fugă, cerbu 'n zor,
Și acasă, cu vînat,
Măre frați, viu încărcat.

Da cu cele dragi surate
Cum daŭ ochi, nu'ș ce pîcate,
Pușca 'mî uit, fir-ar uitată,
Că rîmîne rușinată, —
Uit de drum, de vînețoare,
Uit de vulpî și căprioare,
Și din vînător de frunte
Mă prefac vînat de munte,
Țintuit de vr'o săgeată
A dulcî ochișorî de fată.
Dar atunci, pe legea mea,
Vînețor să fiu așî vrea
Numa' după sărutări
Și focoase desmîerdări!

SLUTA RUMÂNULUI

Frunză verde din ogor
Cine m'a pus să mă 'nsor!
De mă culc, orî de mă scol,
Foc îî, pară, și pârjol;
Sluta mea e numai gură:
Nici nu tace, nici să 'ndură.
Țarinele înverzesc,
Codrii frunza 'și împletesc;
Munca vine, munca 'i grea
Prinzî te mirî și ce pe ea;
Fie grea, — că uiți când leica,
E muiere ca suveica.

Frunză verde de pe mal
Traiu 'i rău și fără hal, —
Rău de bietu de rumân
Când năpârca 'i stă în sîn;
Friu 'și pierde, jalea 'l frînge
Și noroc nu 'l mai ajunge

Iera slută nu iera,
Cine 'î mai zicea ceva?
Acù lenea 'î-e stăpân
Și cu frica doarme 'n sîn;
S'a sbîrcit ca o smochină
De când cată tot pricină.

Frunză verde rozmarin,
Imî în nec necazu 'n vin
Inneca-s'ar sluta mea
Și păcatu meu cu ea,
S'o jelească ielele
Și cu cucuvelele.

JALEA FLĂCĂULUI

Măre, dragostea-î ca scaiu, —
El nu mă slăbește straiu,
Ea nu mă slăbește traiu.

Scutură-'l, nici să clinește, —
Fugă de dinsa, te lovește,
Caut-o, te ocolește.

Eac' așa, nepotriveală ! :
Viață fără de sminteală,
Moarte făr' de bănuială...

Ce vrea omu și ce'l doare,
Rabde-un veac și tot nu are ;
Ce nu vrea, în drum îi sare.

Doamne Sfinte, legea spune
Că 'n cer ești, că faci minune
Tot cu fapte mari și bune ;

Și mai spune, sfânta lege,
Că ce-î rău, cu rău s'alege,
Că ce-î bun, așa culege ;

Apoi, doamne, n'am păcate
Dezlegate și legate
De cât dragostea de frate,

De cât dragostea de țară, —
Și de-o mândră bălăioară,
Suflet blând ca de mioară.

Trei păcate mari creștine,
Și nu 'mă faci, sărac de mine,
Parte nici de-un pic de bine?...

Că 'mă pieri, biet frățiorul,
Pe când seceram ogorul,
Și-î duc jalea, și-î duc dorul ;

Țara mî-e obijduită,
De cei pămîntenî globită
De străini nesocotită ;

Iar fetica mea bălae
Firu dragosteî mi'l tae,
Inimioara 'mî-o înduoae.

Și-ași vrea fratele să 'nvie,
Țării bune vremi să-î vie,
Dragă mândra să nu'mi fie...

Însă dragostea-î ca scaiu, —
El nu mai slăbește straiu,
Ea nu mai slăbește traiu !

SE CER E

Țângă puțu cu trei plopi
Neica face grâu snopi,
Și mi-î face mititei
Și-î așeadă câte trei,
Și din trei mi-î face șase,
Cum de-acasă apucase,
Și cu-al șaptelea de rënd
Face acoperământ.

Ăl d'al șaptelea se chiamă
Că-î *măgar*; cu bună seamă,
Că de plouă, ploaea rabdă,
Că de-î vânt, el stă se cadă,
Că de-î arșiță nebună
Pe spinarea lui s'adună;
Câte șapte, — aū, n'aū spor, —
Neica ci-că-s: *un picior*.

Grâu-î bun, pe neica 'mbună,
Neica flueră, adună.

Jos e soare, sus e soare,
El croește la *picioare*,
Și cu două-așa clădite
Unu de-altu alipite,
Face *claea*, clae deasă,
Vântu, soarele, s'o țeasă...

Iar apoi, pe la nămeđi,
Vine leica cu trei ieđi,
Ieđii maichii drăgălași,
Numa doar în cămășuță
Iar încolo goi, golași;
Vin cu maica în căruță,
Vin cu maica ce aduce
Lui tăicuțu să îmbuce.

Copilași, tăicuț, măicuță,
Dorm la umbră subt căruță;
Când dă soarele 'n de seară
Mi se pun pe muncă eară;
Neica seceră și tace,
Leica cântă și clăi face,
Iar copii se fac mari:
Cară maichii la *măgari*.

PATRU-ZECI DE MUCENICI

Țolo 'n vale foc și pară
Și flăcăii staū să'l sară,
C'apucară—așa de micī
Patru-zeci de mucenicī;

Că cine-o, sări odată
Bine-ī merge vara toată;
De-o sări a doua oară
Pân' la toamnă se însoară;
Inainte și 'napoī:
N'o să știe de nevoī;
Iar de patru zeci de orī,
Are parte de comorī.

— Săi Marine, îl îndeamnă
Pe flăcău o fetișcană.

— Oiū sări de te'ī aține
Și m'ēi prinde'n brațe bine.

— Ba te-a prinde cin' te-a crede...

— Ba m'a prinde cin' mă vede,

C'o să sār vîrtos odată

Și pe urmă iar, surată,

Și'nainte și'napoî,

Cum e felu pe la noi,

Și de patru-zeci de orî...

— 'Ți-o fi gîndu la comorî?...

— La comorî, păi cum, firește,—

Mă gîndesc la ochii tîi,

Că mai mari comorî ca ei

Spune, Sando, se găsește?

Și el sare, altu sare,

Rîd, glumesc, nevoie mare;

Iar bătrîniî trag ciomege

Voinicește, în pămînt,

Patru-zeci, — ca să deslege

Pe drăguța Primăvară

Dintr'al Ierneî jurămînt.

Și la cărciumă, pe seară,

Toți, grămadă se îndrumă

Să închine, într'o glumă,

Primăvereî tinerele

Patru-zeci de păhărele.

IA DESFĂ-TE FIR DE TEIU!

Frunză verde de costreiu,
Ia desfă-te fir de teiu
Că 'mi-am prins norocu 'n drum
Și nicî că 'l mai las d'acum!

Ia destă-te fir de teiu,
Că frați bunî suntem v'o trei:
Unu-î mare, altu-î mic,
Amêndoî cu grăe 'n spic;

Unu-î slab, altu-î vêrtos,
Amêndoî cu an mânos;
Unu-î bun, altu-î hain,
Amêndoî cu puicî la sîn...

Ia desfă-te fir de teiu,
Că-mî luară în anî greî
Și norocu meû cu eî:
Să nu fim la fel tustreî!

Ia desfă-te fir de teiū,
Mi te împletesc 'n trei
Și norocu-mă leagă strîns,
Leagă-l bine că l'am prins!

Ai pornit pustiū noroc,
Nu-mă lăsași nimic în loc;
Te-ai întors, mă-ai dăruit
Puiculiță de iubit!

DOR DE PRIMĂVARĂ

Frunză verde lemn cănesc,
Uite muguri 'nfloresc;
Pomi, omule, cu florî
S'a 'mbrăcat de sərbători.

Ia 'mî și mie uite, zău,
Ca să mă îmbrac și eu
Scurteică verde d'atlas
Că așa purtam acas'..

Și rochiță, știu, pembea,
Că tăicuțu-așa 'mî făcea,
Și barij roș, cum 'mî-a dat
Nașu când m'a cununat;

Și mai ia'mî pantofi lilă
Cum măicuța 'mî cumpăra;
Și-ași mai vrea... o salbă-ași vrea
Cum boieru-a ȝis să 'mî dea...

PĂCALEALĂ

Leica trece pe măgaru-î
Mândră stând, cu hățu 'n brâu.
Flutură în vînt ștergaru-î
Galben ca un paiu de grâu...

Iar vetaful de ogoare,
Prăpădit de-alergături,
Numa 'n arșiță de soare,
Și pe jos, prin arături,

Cum o vede pe leicuță
Tare mult ar măi fi vrut
S'o sărute o lecuță;
Lenea 'i-ar măi fi trecut:

— Buna vremea, îi grăiește,
Și-î aține calea 'n loc.
Leica rîde, mulțamește:
Ochiî par'că i's de foc!

— Doamne albă îți mai sînt dinții,
Negri ochii îți mai sunt!
Răsucești curmeiu minții,
Sbori pe om de la pămînt!

— Iacă tacî! Doamne ferește!
Rîde leica prefăcut.
El cu dor să năpustește:
— Lasă-mă să te sărut!

— Zău, cu drept că pupătura
Bună-î pentru hodinit?

— Doamne, mândră'ți mai e gura!
Mai e vorbă? Negreșit!

— Apoi, de-î așa, tă bine,
Vin încoa. Țst măgăruș
E mai ostenit ca mine:
Pupă 'l, zău, pe el acuș!

BATE-AȚI VINTULE...

Bate-ați vîntule mai rar
Cînd dorm dus fără habar
La cea umbră de ștejar...

Bate-ați vîntule mai tare
Cînd sînt pe tarlaua mare
Numa 'n arșiță de soare...

Bate-ați vîntule cu spor
Și ați coase nor de nor,
Și-ați da ploii la vremea lor...

Bate-ați neică Sărăcilă *)
Mai încet și mai cu milă,
Seceta 'ți-ar face silă!

*) Austrul: căci suflînd cîte-va zile, e a secetă.

Că de când tot bați mereu,
Bată-mi-te-ar Dumnezeu,
Tot necaz pe capu meu!

'Mă-ai făcut pământu piatră,
Nu mai am cenușă 'n vatră;
Câinele de foame latră!

SFÎRȘIT DE IARNĂ

Iarnă cu porniri ursuze,
Cu poleiū și 'ngheț pe buze,
N'ai nicī dinți, n'ai nicī măsele,
Și tot mesteci zile rele...

Mesteci raze luminoase
Și le faci întunecoase,
Rizi cu ger în țile reci,
N'ai mai rīde veci de veci !..

Și când vezi că ești pe duse
Geaba învârtești din fuse,
Și cu lapoviță plîngi
Apele de cerci să strîngi...

Geaba babele trimeți
Să mai scuture nămeți,
Babe ca și tine rele,
Nouă babe, vai de ele ;

Că le taie moșii perii,
Nouă moși ai primăverei,
Moși din vremuri, vecinic tineri,
Paza casei sfinteї Vineri...

Și le pun pe goană, pun,
De se duc vârtej nebun,
Ducă-s'ar pentru vecie,
Primăvară 'n veci să fie!

ȘĂGUEALA

- **B**ună vremea, surățică,
— Mulțămim 'tale, bădică.
- Mândră 'mă ești, de mă 'nfior...
— Cânepă culeg de zor...
- Ce mai ochi! Mă fură cu ei!..
— Deasă-o semenă, bună-o ie!...
- Și ce mere 'n sîn! Hei, dacă
M'ai lăsa să scutur craca!
— Am bucata iasta rară
Și mă las că uite-î seară...
- Zău, ia vino lângă mine
Ca să ne 'nfrățim mai bine:
Tufiș ici, tufiș colea,
Numa ceru ne-o vedea.

— Cam așa-e, bade dragă,
N'o s'o mântuiū azī, întreagă;
Dar de vrei a'mī ajuta,
Mult din cale mi-ī scurta...

— Ce păcate mari și grele:
Nu'mī răspunde alte-cele!
Unde-s tînēr și focos
Fă-mē 'ncaī și norocos.

— Vrei să știi ce fac cu dênșă?
Zile'ntregī stă în pîrîū,
Și din ea, dac'o bat bine,
Țes logodniculū brîū...

— Țese'mī mie, puīco, mie
Că zēū mi-te fac soție...

— Cum ai zis? mai zi bădică
Cu mustața drăgulină!.. 222

CÂNTECU FLĂCĂULUI TOMNATEC

I

Frunză verde de-artărel,
Mă bădică Ionel,
Geaba murgu'ți plimbî mereu
Din trei sate 'n satu meu,
De cum luncile 'nverzesc,
De cum zorile mijesc...

Primăvara

Surioara,

Când cosița'și despletește
Lumea de înveselește,
Și la sîn când se desface
Lumea numa' florî de-o face,
Nu mai lasă firisor
Din omētu iernilor...

II

Frunză verde de urzică,
Numa' dumneata bădică

De se duc, măre, de vin
Iernile, mai grele'n chin,
Nu lași de pe cap zăpada
Ce'ți tot cade cu grămada.

Și zău, este

Din poveste,

Mândră și cu rost povață:
Să te scolă mai dimineață;
Că, de moarte nu se teme
Viața, toate de's la vreme;
Zău, bădică, nu mai face:
Lasă'ți murgu'n bună pace.

III

Frunză verde de năvalnic
Lasă-ți gându cel sburdalnic,
Lasă floarea, lângă floare,
Lasă iarna cu ninsoare:
Că, să ningă, zău, în Maiu
Nu-î cu fire, n'are traiu!

SUBȚ TEIU

Ia umbră de teiū stufos
Neica mi s'așeadă jos,
Jos pe verde pajiște
Intr'un colț de miriște...

Teiu-î nalt și crăcănat,
Neica-î scurt, neica-î legat;
Teiul e bătrân, cu florī,
A nflorit de cin-zeci de-orī.

Neica patru-zeci de ai
Implinī cu chiu și vai;
Teiul are florī de vară,
Neica are florī de iarnă.

Teiu-î nins și ninge jos,
Umple lunca de miros,
Par' că-i mire 'mpodobit,
Tînăr, gata de nuntit.

Neica-î nins de traiul greū,
Că-î fu dat de Dumneḑeū
Vara toată să muncească,
De iubit să nu iubească.

Foaie verde fir de meiū,
Trece fata lângă teiū :
— Bună vremea, surăţică !
— Mulţămim, mēi moş Bănică ;

Eaca vezī minune rară ?
Earnă s'a vîrît în vară...
Pică florī peste ninsoare,
Ce mai semn să fie oare ?

— Semn de dragoste târḑie,
Fa surată, fa Marie ;
Vară sus, nea dedesupt,
Fată şi flăcăū trecut.

— Nu ḑeū... Frunza troenită
Să vāreze nu-î ursită,
Şi nici florile din Maiū
Cu earnă să aibă traiū.

LA PLIVEALĂ

— « **D**elintă lătoasă e grâul în lan,
Iar drumul, pe margini, îi face colan.

E ochilor mândră și soareluî dragă:

Dar Domnul nu lasă mândrețe întregă,

« O țese'n ogoare, ca 'n niște războaie,

Cu ierburî urâte ce staû lătunoaie :

Scaeți, pălămidă, boz, landră, neghină,

Ies făr' să le semenî; băete, te'nchină,

« Zi: doamne ferește de alte măi rele,

Și haî la pliveală, că uite, de ele

Scăpare tot este: ia 'n mâjnî săpăliga,

Nădejdea în suflet și 'n sac mămăliga.

« Invață la școală să fiiî și cu carte,

Că este o vorbă: aî carte, aî parte;

Dar și-asta învață: la vremea lor toate.

La muncă, băete, că, cine vrea, poate!»

Și tatăl cu fiul pornesc la pliveală...
Din grâne ici, colo, ies cete 'n iveală,
Flăcăi și neveste, copii și fecioare
S'apleacă și cată călcând pe răzoare...

Cum ved lătunoiul de rea buruiană
Infig săpăliga cu sete dușmană,
O taie și-o lasă, ear până pe seară
O arde-o topește căldura de vară.

Amarnică trudă pe 'ntinse ogoare
Frânți ziua întreagă, de mijloc, în soare,
Dar sacul cu glume cu toți desleagă
Și unul de altul fac haz și se leagă...

— «Al naibeî de flutur, o fată grăiește.

Ia uite-te, Dane, la ochi năzuiește»...

— «Păi hoțu de flutur dă fuga la floare

Și ochii tăi, mândro, sunt flori de cicoare!»

— 28 —

TREI IERNII!...

Frunză verde foii de mur,
Uite, Doamne, ai cusur;
Doamne, nu știi să așterni:
Pui o vară și trei ierni!

Iarna dacă ne 'ndrăgește
Par'că nu se mai sfirșește...
Când miroase-a primăvară
Crezi să scapi de-a ei povară:

Da de unde! Ce păcat!
Vin ploii lungi, orii vînt turbat;
Scapi de ger, dar nu de frig:
Când nu crești te faci covrig...

Vremea trece, suie scara...
Hait! s'a dus și primăvara!
Și de dînsa, mititica,
Zău n'ai înțeles nimica!

Vara-apoi dac'a venit
Pentru toamnă-î de gândit:
Toamna vine, frig și ploî,
Brumă... spuză de nevoi...

O mahramă cenușie.
S'a întins ca pe-o frânghie
Cât e ceru... Sus nu-î soare
Zile 'ntregi; jos nicî o floare...

Iarna iar ne îndrăgește,
Par'că nu se mai sfirșește...
Fost-a vară? cald? poveste!
Nu 'î-am prins de fel de veste.

Uite-așa nu prinzi de veste
Bineluî, când bine este;
Mult nu vine, iute trece:
In vieață-î mai mult rece!

Foaie verde foi de mur,
Lasă, Doamne, ai cusur;
Doamne nu știi să așterni:
Pui o vară și trei ierni!...

MODA

Cucul cântă dimineața,
In pădure' și face viața ;
La izvor fetica trece
Ca să'și spele'n apa rece
Fața arsă până 'n seară
De vânt cald de primăvară:
— Cântă, cucule, 'i grăește,
Cântă 'n dreapta și 'mă priește.
Cucul cântecul 'și-l cântă,
Omenește-apoi cuvântă :
— Spală-ți fața, fată mare,
Că ieri fuse sərbătoare,
Spal-o bine, și-o zolește,
Ca pe-o pânză 'mi-o ghilește,
Că la horă, zău așa,
Foc de rumenă iera...
Dumnezeu dedea 'nainte
Roșu fetelor cu minte,

Astăzi fata de la han
Roșu'l cumpără c'un ban...

— Huș! dihanie pocită,
Și-ai rămâne obrocită!
Fete tot cuminți trăim,
Moda-î, vezi, că ne spoim.

Cucu rîde, 'n aripî bate,
Trupu la iveală 'și scoate:
— Tu fuseși, mă Mireo?— Eū.
— Ce măi boū de baltă, zēū!...

— Boū, ce-oiū fi, de vreî tu, fie;
Că'mî ești dragă, popa știe;
Numa'.... lasă a văpsea
Că te voiū și fără ea.

— Cuculeț negru la pene,
Fie voea ta, mă nene.

— Marioară, fă Marie,
Vezi? un cuc și-o ciocârliet!

Și cu brațele s'njugă
Și o iaū voios la fugă,
Pe potecă, la ogoare,
Că e zi de lucrătoare.

MUIEREA ÎN MÂNIE

Frunză verde de răsură,
Vântule ne-astâmpărat,
Bați mereu, fără măsură,
Prinde-mi-te-ași să te bat!

De te-ar prinde să te puie
Leica la război, colea,
Să vezi și tu cum se țese,
Să urzești și tu cu ea...

Că ieri leica întinsese
Sulu 'ntreg pe mărăcină,
Și'l suflași p'în buriene
Și'l umpluși de praf, ciulină...

Și of! neică, greu mai este
La ghileală, zău așa;
De te-ași prinde-odată numai,
Și-apoi las' de-aî mai sufla!

Suflă'n toiu verei, mare,
Când să dea ăl grâu în copt,
Nu lăsa să'l sugă ceața,
Suflă neică mă, cât opt...

Dar acù, măi stai o țără,
Vântule nesăbuit;
Căci nu ești flăcău, vrăjmașe,
Cum te-ași măi fi domolit!

FUGĂ!

Um? socotiți că fuge un iepure mai iute?
Ogaru, lupu poate, și 'n goană-î vr'un dulău?
Orî cerbiî lungî la coarne, orî spintenele ciute?
— Nicî uniî mai de grabă... ca fată cu flăcău...

La muncă, împreună, flăcăul 'mî-o ochește,
P'ascuns îi dă cu cotul, o gădilă p'ascuns;
L'a 'ntors acasă, seara, cu ea, pe drum, glumește,
Și nicî nu'și prind de veste în sat când au ajuns.

La secere flăcăul aleargă să-î ajute.
Prin grâu, mai 'nalt ca omul, suflarea 'și înfrățesc,
Incovoiați, alături, cătând, pe întrecute,
Rost bun să facă muncei pe locul părintesc.

Iar dup'o zi cu soare, trecută împreună
La arie, cu sacul cărând la ciururî grâu,
Când seara se coboară, și e răcoare, lună,
Iar broaște, boi de baltă, fac mare gură 'n rîu,

Flăcăul, cam în glumă cam într'adins, și fata
Pe după mijloc brațul cu dragoste 'și petrec,
Și uită sacul, furca, și grâul și lopata,
Și cântecul și'l cântă, iar ceasurile trec...

Dar la răscruce 'n cale, vești, par'că nu le vine
Ca ieri, pe două drumuri, s'apuce amânduoși.
E fată, o așteaptă; s'ar duce el, o ține...

— «Tot două case, mare, să fie pentru noi?»

«Haï zëu la alde taica și maica, el grăiește,
«Haï să fugim, surată, încaï un drum s'avem.»
Surata pleacă ochii, mai tremură, roșește;
E luna 'n plin, e-a bine, și zice 'ncet: «haidem!»

A doua-zi, la muncă, nicï Manda lui Vasile,
Nicï Niță-al Hristei, nu e: «știți vestea? aũ fugit!
«Fugiră bată-i cucu! N'aũ grijă-acù de zile;»
Și fetele, 'ntre ele, s'apucă de șoptit.

Și fug mereu, copiii! Iar cununiea-i gata
La toamnă, când părinții parale-aũ adunat,
Chiar flori de lămâiță la cap își pune fata...
Mireasă, n'aï ce-i face!... ear sînul a mișcat.

Maï socotiți că fuge un iepure maï iute
Ogarul, lupul poate, și 'n goană-i vr'un dulău,
Orï cerbiï lungi la coarne, orï sprintenele ciute?
Nicï unii, maï degrabă... ca fată cu flăcău.

COLIND LA SÂN'-VASILE.

I.

Ha-ho! Ha-ho! aici să stăm
Să stăm, mare, și se urăm...
Ha-ho! Ha-ho! boii oprîți
Că de mult nu's hodiniți,
Că umblăm de multă vreme
Prin ist ger și prin troiene
Să cătăm o zînișoară,
O fetică bălăioară
Ce-a lăsat în urma ei
Inimă fripte de flăcăi...
Ia strigați măi:
Hăi! Hăi!..

II.

In care parte din lume
A fugit, nu știe nime...
Ha-ho! Ha-ho! boii oprîți
Că de mult nu 's hodiniți,

Să pornim la vrăjitoare
Și la babe gîcitoare,
Să pornim la archerii
Și să dăm la liturghii,
Și pristav să punem iară
Ca să dee șfara'n țară
S'o găsim noi, toți, flăcăi,
Ia strigați măi:
Hăi! Hăi!

III.

Cucoană gazdă noi stăm
Să urăm, să te 'ntrebăm:
Poate-î fi vr'o vrăjitoare,
Orî vr'o bună gîcitoare
Și n'eî spune să găsim
Puiū de zîna ce iubim.
Zîna-î nantă și bălae,
O mioară bucălae,
Are ochii verzî, drăguți,
Tot să stai și să-î săruți!..
Semnele aistea 's măi?...
Ia mânați vêtos:
Hăi! Hăi!

IV.

De-o știî, spune-o făr' de frică,
Că nu-î facem zëu, nimică;

Nu suntem doar nătărăi
Apucați de năbădăi,
Cu obrază hioroase
Să mâncăm fete frumoase,
Orî cu brațe ca oțelu
Să le frângem mijlocelu.
Suntem oameni de canoane
Blânzî ca sfintele icoane...

Nu-î așa flăcăi?..

Hăi! Hăi!

V.

Vrem numai să-î dăm de rost,
Că 'ntr'o ȃi de sfântul post
O trecut prin satul nostru
Nu departe de al vostru...
Noi eram pe arătură,
Și cum ochii ne-o văzură
Am rămas cu toții muți
Ca butucii de subt buți,
Ear capu ni se 'nvêrtea
Ca moara făr' de proptea...

Ia mai mânați

Din buhaiu suflați

Hăi: Hăi!

VI.

Plugurile se schimbară,
Roatele se înjugară
Și arară țăr' de boi,
Aruncându-î lângă noi...
Ear sămênț'abîa 'ngropată
Dădu păpușoi îndată,
Și creșteau, mare, creșteau
Să coceaă, să culegeau,
In hambare se puneau.
Ear fetica cea mândruță,
Cu bogata ei căruță,
Ne lăsă și se porni
Și în loc iarna veni...

Așa-î mēi?

Hăi! Hăi!

VII.

Tocm'apoî într'un tērziū
Eū mē deșteptaiū ântēiū.
Doamne, nici puteam să merg,
Nici la nas ca să mē șterg.
Ceî-l'alți se deșteptară
Și la mine lung cătară :
Din picioare până 'n cap
Eram parî de filigraf...

Numai sirma ne lipsia
Și-am fi fost cum trebuia...
Ia mai mânați, mări!
Hăi! Hăi!

VIII.

Stelele pe cer ieșeau
Noe verzii ni se părea...
Incepurăm a sufla
Pepturile-a ne umfla,
Și cu luna, pân' la anu,
Am muiat ceru, dușmanu,
Și 'ncepurăm a umbla
A ne 'ntinde, și-a căsca
Si de-atuncea ne-am jurat
S'o pornim pe colindat,
Să 'ntrebăm din casă 'n casă
Ici, coala, gustând din masă,—
Unde-î zîna îndrăgită,
Primăvara înflorită...
Ia mai mânați mări!
Hăi! Hăi!

IX.

V'am mai spune ce-am pățit
Da vedeți c'am amortit,

Gâtița ni s'o uscat,
Și ni'î foame, din păcat;
Ciubotile ni s'aũ spart,
Boiï ni s'aũ deșalat,
Și picioarele, de zor,
Strigă: vai de noi... ne dor!...
Vë lăsăm cât îi de vreme,
Că sunt mari iste troiene
Și mai sunt și lupiï rëi...
Ia mânați flăcăi
Hăi! Hăi!

X.

Socoteam c'om da de-o masă
Știți, ca la boeri, aleasă;
Că de zîna iar om da
Să ne-alegem cu ceva,
Și în loc de-șă isbânzi
Rëmăserăm toți flămânzi,
Și cu dinții clănțanind
Și cu mațe ghiorăind;
Ia păcat! ca vai de noi,
Și cu noi și bieții boi!...
Ia mânați mēi:

Hăi! Hăi!

XI.

Indreptați boii spre poartă
C'o să pierdem noaptea toată;
Și să mergem la plăcinte
Tot pe la cele iubite;
Plăcinte cu foaia groasă
Coapte în cuptor acasă,
Plăcinte cu foaia lată
Date cu inima toată,
Cu unt proaspăt, rumeioare,
Care merg la inimoare,
Nu de cele subțirele
Să le pierzi printre măsele...

Ia mai mânați

Din buhaiu suflați

Hăi! Hăi!

XII.

Cucoană gazdă am stat
De-am urat și-am întrebat.
Nu ne ai spus, ce căutăm,
O pornim că înoptăm...
Vă urăm noroc de-a gata,
Bogăție cu lopata,
A lui Noe viață lungă
Strănepoții să v'ajungă,

Și la urmă sănătate...
Iar la anu cu urate
Când iar o să mai venim
Sănătoși să vă găsim
Și cu fete măritate
Norocite și bogate...

Nu'î așa flăcăi?

Hăi! Hăi!

DIN VIAȚA ZILNICĂ A ȚĂRANULUI

II.

Din Viața zilnică a Țăranului.

DIN VIAȚA ZILNICĂ A ȚĂRANULUI

I.

— **H**îi, ce ne facem, mă bărbate?
Fărâma de mălaiu n'avem. —

Posomorât, el dă din umeri;
Copilu 'n colț se face ghem.

— Sîntem datorî vînduți, la curte,
In banî, în muncă de făcut...
Ce-o să vîrim de prînz în gură? —
Rumânu șade 'n ușă mut.

Intr'o odaie staū cu toții.
In tindă-î vatra cu cuptor
Și peste tindă e celarul:
Un greer cîntă 'n el de zor.

Paianjenii țes pânză deasă
In plugul plin de praf zăcînd...
O rariță, în jos cu botul,
In umbră par'că-î porc, rămînd...

Ici, colo, cioburi aruncate
Și linguri frânte, p'în celar,
Și foi de ceapă vechi, uscate,
Și doniți fără fund: murdar!

In casă chip, îți vine par'că
Să te mai uiți: e curățel.
De Paști spoită și gătită
Mai c'un prosop, c'un șervețel,

Cu busuioc pe la icoane
C'un leu luate de la Ruși,
Sfinți zugrăviți cu poleeală
Și 'n casă cu credință puși...

In colț, pe pat, e așternutul
Din zestrea ei; — stă așezat
Și nu se învelesc cu dînsul
Nici ea, nici el, să stea curat.

Și scoarța-î tot a ei, țesută
De măsă mult, de ea un pic.
De când s'a măritat foc însă:
Nu mai făcură nouă nimic!

De coate 'i strânge sărăcia
Că uite, de muncit, muncesc,
Dar vremea stă tot dimpotrivă
Și copilașii se 'mmulțesc.

Cum nu l'ar scoate din zăcere
Ăl plug de Dumnezeu bătut!
Dar plouă 'ntruna, locu-î moale,
Și vremea trece de trecut.

Și boi, vai de ei, săraci,
Vieța nu știu cu ce 'și țin;
Sfârșiți coceni; iarbă nu e;—
Pe ei, ca și pe oameni, chin.

Și asta inima 'î-o rupe
Că lor nu are ce le da;
In bot pe brazdă or să cadă
Când or începe a ara.

Și pentru că sta mut, muierea
La ceartă mi'l umflă, apoi.
Atunci, trânti o 'njurătură,
De funie-apucă ăi boi,

Și mânios,— ca să nu tragă
Cu a muiere, știî, vr'un danț,—
Să duse, nemâncat, să-î pască
In sat, pe-o margine de șanț.

II.

Pămas cu mâinile de-acu.

De! nu avea cum face!

La târg se duse de-î vîndu...

Și eaca... bună pace!

Și ce mai boi frumoși ierau;

N'ai mulți ca ei, în viață;

Cum mai trăgeau, cum mai arau!

Dar când nu e fâneață...

Ce an, mări Doamne! Eac'așai

Când e să tragi păcatu,

Și greu e să te 'nduri să-î dai

Că greu îi faci!... — Tot satu

Umblară după 'mprumutat...

La curte 'i prinde frica

Să ceară; vezi c'aū tot cerut

Și n'aū plătit nimica!

Trei poli de cap,—boi cumpărați
Cu zece poli perechea!
Să-î dai de par'că sunt furați!...
Nevoea-î rea... ca strechea!

Dar de la curte e pândit...
Tot n'ar plăti el încă;
El are alte de 'mplinit
In lipsa lui adâncă...

Dar e adus făr' de ocol;
Din șease-î lasă unul...
Și iără boi... și, biet, c'un pol...
De-obidă strînge pumnul!

Și pleacă 'n gânduri cufundat,
C'un pol, de! ce să facă
Intâiu?—Vecinul l'a aflat
Și nu știe să tacă...

El spune ălu-i-l-alt, și-așa
Cu toții dau năvală,
Că li-î dator la toți ceva:
Un ciur de urueală,

O băncioară de mălaiu,
Un leu chiar de parale...
Că te 'mprumuți să ai de traiu
Tîrîș, la deal, la vale...

Și dă la ăla pentru ciur,
Pentru mălai dă eară,
Și când să uită împregiur
Rămâne galben ceară...

Și fără bani, și fără boi!—
Mierea 'n tindă plânge.
Copii sar, se joacă goi...
El... mâinile își frânge...

III.

Șosiră de la plug. Muierea
Pe pirostrii ceaul pune,
O fetișcană-ațâță focul
Și-un frate mână crăci s'adune.

Bărbatu boii 'și-i dejugă,
Le dă nițică buruieană
Și-apoi pe prispă se întinde...
— Fă și fiertură, fă Ileană.

— Păi uite șteviea-i în oală,
Fasolea e pe isprăvite,
Și de la vaci nici o nădejde:
Aă înțercat, — drăcoase vite!

— Eî, las' muiere că e bună
Și șteviea, la foame mare...
Dă zor, că nu mai vęd cu ochii..
Păi cum crezi? ziua lungă tare!..

Subt pirostrii s'aprinde focul
Ear fumul umple curtea toată.
Băeatul tot se mai trudește
Surcele dintr'un colț să scoată...

Muierea cerne 'ntr'o copaie,
C'un colț de fustă 'n brâu răsfrântă.
S'aprinde focul, apa fierbe...
Duoï câini, în poartă, staū de trântă,

Bărbatu 'ntr'una plănuiește
Cum pe Nea Cârstea să'l apuce
Cu locurile lui, la mână,
Și când găsește... 'și face cruce...

Nea Cârstea-î strîns cam rău cu ușa
Și nu vrea boiș să 'și-î piarză,
Dar are două, trei pogoane,
Și-aci Negoii ar vrea să'l arză.

Muierea, când de oală vede,
Când mămăliga învîrtește.
Copii și câini se strâng... E aproape
Negoii la planu lui gândește...

Negoii e om cu părăluțe,
Cu boi, cu vaci, cu opt pogoane,
Luate tot așa, cu japca:
Și, vezi... sē'nchină la icoane!...

Să te păziască sfântulețu
Să cazî cu el la vr'o 'nvoeală,
Că repede te lasă lēfter:
La el e treaba pe pârleală...

La curte barim ştii că este
La ban, acòlo, o dobândă...
Şi te aşteaptă, te mai iartă ; —
Negoiu pându-te să te vîndă...

Şi nalt cum e, în veci nu cată
La om, ştii, drept, când îţi grăieşte.
Cu gura ici, cu ochi 'ncolo,
Şi se tocmeşte... se tocmeşte !..

Şi cât să mai feresc rumâni
Să nucum-va să-î cază 'n ghiară !
De geaba ! Face el, ce face,
Şi uite că mi-î prinde eară...

— Ci hai, bărbate, vii odată ?
Muierea-î strigă necăjită, —
Că prinde mămăliga coajă
Şi ciorba, uite-o, e răcită...

Negoiu se scoală plin de gânduri ;
Veză că, în focu cibzuielii,
'I-a mai trecut din foame par'că :
E-al naibeî rostu socotelei !..

In umbra sereî, la lumina
Jăratecului ce se stinge,
Incep să 'mbuce des... Dulăul,
Cătând cu jind, pe bot se linge...

IV

Băeatu, fetei e pe plac,
Și lui pe plac 'i-e fata.
El, două-zeci, ea cam p'aci:
Să se cunune's gata.

Dar Pascu Lefter, tata lui,
Cam cărcotaș din fire
Vrea o tocmeală ca la târg
Nainte de'ncuscire :

— «Păi c'un flăcău ca tine, mă,
Nu ni-î rușine nouă;
Nu facem casă de rumân
Cu una, orî cu două...

«Și al de Bunea, de te vor,
Să dea, că aū de unde»...
Mânați de fată, de băeat,
Nu se mai pot ascunde,

Și, ăi bătrâni să strâng la sfat
Tocmeala se sfârșească....

— «Păi, Buneo mă, eū am flăcău,—
Purcede să grăească, —

Și dumneavoastră fată-aveți...

Flăcău ca Sandu nu e

In nouă sate p'împrejur,

Tot satu să vă spuie...

— «Ia las', nea Lefter, de, că știm...

Grăiește muma, — lasă

Că și Joița noastră e

Cum nu sunt multe-acasă...»

— «O fi, leîcuță, ei, da știi,

Bărbatu-î temelie;

Și cum e Sandu nostru... de!

Și zestre'-așa să fie!...»

— Păi, neică Lefter să vedem

Ce cereți. Fata are, —

Da nici așa!... Că de, și noi

N'avem atâta stare...»

— «Ba zău, ia las', nu mai cârtiți...

Pogoane-aveți vr'o nouă,

Dați fetei șapte...» — «Ce? și noi

Să rămânem cu două?»

— «Ia tacă muiere! Lefter mă,

Știi ce? Vă dăm o vacă,

Și cincă pogoane. De muncit

Munciască-apoi, și facă!...»

— «Dar ale casei? așternut,
Maî o velință, doue,
Vr'un sul de pânză.» — «Cereți, zău,
Ca să vă dăm tot, voue!»

— «Muiere, tacî... Le-om da. Acù
Și luî băeatu vostru
Ce-î dați?» — «O casă 'i-om clădi
Că doar e fiu nostru...»

«'I-om da și plug, 'i-om da și boî,
Îi dăm noi ce se poate.
Ne-am învoit?» — «Ne-am învoit;
Noroc și bune toate!»

Și strâng din rude, din vecinî,
Să afle învoîala,
Beaû aldamaș, ear socru mic,
El poartă cheltuiala...

Dar eaca Lefter într'o zi
Că pe băeat însoară
Cu altă fată, din alt sat,
Ceva maî slutișoară,

Dar cu maî mult pământ, cu boî,
Cu plug de fier, cu casă...
Să strice învoeala-acù,
Atâta doar îi pasă...

— «Păi, de-i așa, plătește'mi dar,
Mă Lefter, cheltueala
Când aldamașu l'am băut
Atunci, cu învoeala».

— «Plătesc, mă vere, că așa
E regula...»

Și, fata,
Rămasă-acasă la părinți,
Să ia pe altu'i gata!

V

Bătrân cu barba albă, lungă,
Pe-un băț cu noduri sprijinit,
Pământului măi face umbră
Călcând încet și gârbovit.

Stă puțintel de măi răsufală
Și iar măi face-un pas, icnind...
E slab, uscat, la față galben;
L'auzi cu tremuriciu grăind...

Cu pleoapele de jos răsfrânte,
Cu ochii roși însângerăți,
Tot par' că și plânge viața, traiul
Atâtor ani îndelungați...

Pe țeasta goală, ici și colo,
Un fir de păr subțire, lung;
Din jos de creștet plete albe
Măi pân' la umere 'i-ajung...

— Eî, ce e, moșule?... — Păi uite,
Ce să măi fie? Tot cum știi.
Iar m'aū gonit, plăti-le-ar Domnul,
Și măi apoî, și între vii...

Că trei feciori avuiū pe lume, —
Maī bine nu 'i-ași fi avut, —
Și 'i-am crescut, le-am dat de tóte,
Voinici ca bradu 'i-am făcut...

Că baba, Dumnezeū s'o ierte,
La cap cu cruce s'a culcat
De multă vreme, și eū singur
Pentru feciori m'am dihocat...

'I-am însurat pe toți la vreme,
Le-am dat, — nu 'mi-am oprit nimic ;
Că pân' și cuibu meū de casă,
L'am dat de zestre ăluī mic.

Și vezi, acū, la bătrânețe,
Când nici mă pot mișca măcar,
N'am de odihnă, nici la unul,
Un loc în tindă... în celar!

Și, Doamne, tot n'ași sta degeaba;
Ași duce vitele la puș,
Le-ași duce în islaz să pască,
Ași sta uneltele s'ascuț...

Dar unde vor! Că par'că intră
Pecatū'n casa lor, așa
Să iaū la ceartă ei, și ele, —
Și fug... și fug... N'ași maī putea!

Și pân' acuma de! ici, colo,
Tot mai găsiam ceva de muncă;
Chiar până ieri păziiu la vite
Pe ăl izlas de jos, din luncă...

Toți astăzi și le strâng p'acasă
Că uite, frigu a'nceput...
Ast-noapte am dormit în șanțul
Comunei... Par' că sunt bătut...

Și astă burtă, bat'o sfântu,
De! ci-că-î trebuie și ei!
Cum nu'și făcea pomană Domnu
Să-î dăm la două luni, la trei!»

Ziseiū să-î dea ceva mâncare...
Dar vai, cât se mai chinuia
Că obosia până să 'nghită,
Și des din mestec se opria.

Sfârși, se închină și zise :
— «Azî fu așa; dea Dumnezeū,
Și mâine tot așa să fie,
El știe cum o fi, nu eū...»

În noapte'-aceea frig și brumă...
A doua zi un dorobanț
Când se ducea la târg de gardă,
Zări pe moșu... mort în șanț!

VI

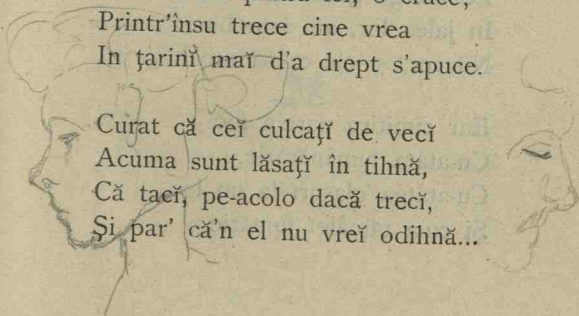
Vezî cimitirul? Par' c'ar fi
Livede cu pomî mulţi, — grădină...
O-dată 'i-aşeza aci
Pe ceî purceşi de la lumină...

Dar pentru că iera în sat,
Primar şi conţilii opriră.
Un cimitir mai depărtat
Atunci românii îşi croiră...

În ăsta vechiū şi părăsit
E umbră, ierburî încâlcite
Şi crucile s'aū prăvălit,
Iar gropile's bătăturite.

Din ierburî sē mai vede-abea
Cum iese-o piatră ici, o cruce;
Printr'insu trece cine vrea
În țarinî mai d'a drept s'apuce.

Curat că ceî culcați de veci
Acuma sunt lăsați în tihnă,
Că taci, pe-acolo dacă treci,
Și par' că'n el nu vreî odihnă...

Un ciuf, de seară până'n zori,
In graiu lu' pe-un glas cuvântă,
Țîntarii fac, la lună, hori,
Ear greerii în iarbă cântă.

Salcâmi, mândru înfloriți,
Se scutură peste morminte...
Atâta aș cei adormiți:
Miros de flori... Dar care simte!

Nu simt... și uite, vezi? cei vii
In multe sâmbete tămâie
Din neam bărbați, surori, copii,—
Uitați ai morți să nu rămâie.

Și, Doamne, mult se măi bocesc
Femeile, îngenunchiate,
Și ălor adormiți grăiesc
De multe'n viață întâmplăte...

Cu glasu tare spun... și spun...
Le merge gura ca o moară;
In jalea lor, aș asta bun:
Nu cer, și ele ca să moară...

Ear cimitiru pare'n foc
Cu-atâta lumânărie,
Cu-atâtea glasuri la un loc,
Și cu-a tămâiei fumărie.

— «Da bine măi bocește, fa,
Susana lui Ilie. Nu e
Muiere 'n sat să plângă-așa,
Din gură-apoi așa să spuie...»

— «Păi da, Susana, și măi e
Maria Hristei, vr'o cincî, șase;
Bocesc, nu glumă, d'aea, de!
E rar în pace să le lase;

«De moare-o rudă, un vecin,
Orî vr'un fruntaș, la ele-aleargă,
Le dă ici mult, ici măi puțin,
Să plângă, după mort să meargă.»

Sfîrșiră toate-a să boci...
Nici lumânări și nici tămâie.
In altă sâmbătă-or veni, —
Ăi morți, uitați să nu rămâie.

VII

De-aseară 'ntr'una viscolește,
Troeanu să așează, crește,
Și liniile sunt pustii,
Să zici că nu e sat de vii...

Abia e chip de încercare
Să iasă omu la coșare
S'arunce-o mână de coceni
La oi, la vaci, la bouleni...

Și, Doamne, strașnic mai e vântul,
Că face val-vârtej pământul ;
Nu se mai vede jos nici sus,
Pământ și cer să zici că nu's...

Intr'o odaie toți, grămadă,
Pe lângă vatră vin să șadă,
Toți tremură pe gânduri duși,
Ear vântul suflă pe subt uși...

Cu cojocel, cu țurcă sură,
Copiii, clănțănesc din gură,
Și să tot strâng și să lipesc,
Ghem, unu 'ntr'altu, ațipesc...

De opt ani s'aŭ luat. Aŭ șase
Copii și nu vor să se lase...
Și, iarna, Doamne, greu să poți
Să-î încâlzești, îmbraci, pe toți...

Abia pe dânșii se îmbracă
Și pot câte ceva să facă
Pentru bătrâni... că doar trăiesc
Și lao-l-altă să trudes.

Și nuștiu ce păcat, mă frate,
Că toate's par'că fermecate,
De se sfârșesc așa curând,
Și toate-odată, nu pe rând...

Acù măcar, pe negândite,
Coceni și crăci pe isprăvite...
Malaiu, legumă... trei fierturi
Și'n casă, zëu, atâtea guri!

Și frig! și viscol!... iarnă lungă
Tot par'că n'o să mai ne-ajungă;
Nu-î nicî un chip să'ncarcî cumva
Să ducî la tîrg, să prinzi ceva!...

Și unu tace, altu prinde
Să'și zică vorba și aprinde
Mai o țigară, mai lulea,
Că doar a înserat abea...

E plin tavanul de negreață
Spre care se ridică ceață
De fum, ieșind din vr'un tăciun
Orî din furdaua de tutun.

In coș se 'nfundă câte-odată
Suflarea vîntului turbată,
Atunci copiii, ațipiți,
Se strîng maî mult, cum staū lipiți.

Bêtrâna moșăe. — Cucosu
Cântă'n coteț. — «Hei, zice moșu,
De vreme cântî... semn de timp bun...
Inc'o luleoaică de tutun!»

VIII

— **T**aică, se sfârși porumbu
Și la curte l'a vîndut.
Ei, ce-î de făcut acuma?
Unde-alergî la împrumut?

Auziū că nea Vasile
Are; însă, vezî, ceru
De la dînsu neîca Radu,
Și-î luâ cam mult, cum fu...

Îi dădu cincî banișî, uite,
Și s'aū înteles așa
La cincî banișî, cincî dobândă,
Toate, zece, când 'i-o da.

Heî, să vezî ce om, Vasile!
Banișa 'i-o socoti
Cu cincî lei, așa că zece
La cincî-zeci de lei veni...

Biet nea Radu făcu zapis
Că cincî-zeci îî e dator
Și că grâu să-î dea o chilă
După treer, în Cuptor.

— Ia că tacî, mă Niculae...
Ptiu! al dracului rumân!
Păi atunci, ia stai, cum vine?...
E creștin, orî e păgân?

Adecă iaŭ cincî, daŭ zece,
Cum s'ar prinde, îndoit...
Cu cincî lei mi-o pune una,
Păi atunci e împătrit!

Grâu, măre, după treer,
Cât de ieften să'l tot dai
Cu ochii închiși tot face
Șapte-zeci de lei, așa-î?

Și afurisitu cere
Chila 'ntreagă? — Mă, grăim
Intre noi, — nu măi remâne
De cât, uite, să murim!

Sunt bătrân cu barbă albă,
Nu măi sunt copil acù,
Uite, vezi? rumânu nostru
Cum e, află-mi-l și tu...

Când te are la'n-de-mână,
Când nevoie ai de el,
E măi rău ca arendașu,
E ca lupu lângă miel...

Să păziască Domnu sfântu
Să'l ajute și-un noroc
Să ia sfoară de moșie,
Că atunci e și mai foc...

Arendașu ia, băete,
De la mulți câte puțin;
Te crucești cât ia ai noștri
De la mai puțină... Ce chin

Am văzut că dă, la curte,
Chila de porumb și ia
Tot atâta grâu... Tot vine,
Că nevoea-așa te vrea...

Păi săracu, neica Radu,
E topit... l'a sărăcit!
Nime nu-î cui să se plângă
Biet rumânu asuprit!...

IX

Tras pe la ochi nevoie mare,
Ca frunza toamna 'ngălbenit,
De pântec se tot strînge tare
Cu ăl brâu roșu învechit.

Ce-o fi avînd săracu oare?
Bolnav să fie?... O fi fost?
Te uiți că par'că nu-ș' ce'l doare,
Că n'are par'că nici un rost...

Cu ochii duși, în juru-î cată...
Nu are-o lacrimă în eî...
Să 'ndoaie, uite'l, prins de-odată
La inimă ca de cârceî...

Și să trîntește jos, la soare,
Și prinde să icnească greă...
Atâta doar grăiește: «oare
Nu să îndură Dumnezeu?»

Maî stă el cât maî stă, o clipă,
Și nu-ș' ce-î trece-atunci prin gînd
Că eacă'l se ridică'n pripă
Și se maî strînge, tremurînd...

Ia ferăstrău de subt vatră,
Ascuns dup'o perdea de cit
De pe corlată ia o peatră, —
Și eată'l pus pe ascuțit...

Cum isprăvește, își petrece
O traistă pe după gât...
Par' c'ar pleca, dar când să plece
Tot nu e par'că hotărât.

— Te ducî, mă Petre, îl întreabă
Un glas din casă, glas sfârșit...
Și cui mă lași, cât sunt de slabă?
Of! ce păcate-am ispășit!...

Și glasul stă, se hodinește,
Ear Petre'n ușă țintuit
Tot îl aude cum grăește,
Și-î rupe inima cumplit.

— Așa cum sînt, cu tine ia-mă,
Subt ochi să'ți cad, unde-oiă cădea,
Că, cine să mă bage'n seamă,
Și să'mî ud sufletu să'mî dea?

Și ear mai stă, și par'că geme...
Vezî-că bolește, vai de ea,
De-or fi trei luni! Ce crezi, e vreme.
Și mult mai fuse boală grea!

— Mă Petre, mă, ia vin, că uite
Zău par'c'ași îmbuca ceva...
Mi-î frică gura să nu uite
Cum altă dată îmbuca...

Mămăliguță, știi, nițică,
Cu două degete cât ieî,
Că nu pusese fărâmică
De-atâta vreme'n gura ei...

Și tace ear... Lui bietu Petre
Nu-i vine, uite, un cuvînt...
Par'că-î bătut în cap cu pîetre;
Jos vede cer și sus pămînt...

Și 'n vreme ce nevasta'l strigă
El fuge 'mpletcit, năuc,
In gând cu vorba: mămăligă!
Picioarele de-abea mi'l duc.

Tocma'n pădure se deșteaptă
Ca dintru'n somn cu vis urât:
—Măre, cam știu eu ce m'așteaptă,
Grăiește el, posomorât,

Da ce să fac? Nevasta cere,
Nevasta moare... Ce să vînz?
Mă țiu, da nu mai am putere:
N'am îmbucat de țeri la prînz!

Și tot grăindu'și, umblă, cată
Pe unde sunt copaci mari, vechi;
La pântec se mai strânge-odată,
Căciula 'ndeasă pe urechi,

O cârpă la tulpină-așterne
Și'ncepe'n coajă a tăia...
Făina eacă prinde-a cerne
Cât să s'aplece și s'o ia...

Și taie ici, mai stă și-ascultă,
Că știți, răsună ca'n pustiū...
Ici mai puțină, ici mai multă
Tot strânge, biet, cu vai cu chiū.

Și par'că prinde la putere,
Că'l vrea desagu ochiū umplut;
Nu s'ar uita așa la mîiere
Ca la făina ce-a făcut...

Cu ochii cum o mai mănâncă!
Nainte, ferăstrău nebun!...
De-o mămăligă două, încă,
Și-apoi... acasă la ceaun!»

E-a statului pădurea... Lasă,
Că nu ia lemnu doar! — Pe loc
Și pomii și ramuri dînsu lasă
Că vreascuri are pentru foc...

Dar paznicii sunt rai.. Vor cinste..
De nu le dai... iți fac proces,
Și eacă timp pierdut, necinste,
Inchis, amendă mai ales...

Și taie... taie... până, eacă,
Îi cade brațu ostenit..
Se odihnește-un pic și pleacă,
De foame, bietu om, lihnit...

Dar capătă puterea iarăș
Când mi se vede-acasă-ajuns..
Vezî-că ciauun-î bun tovarăș
Când ai în el ceva de pus...

—Mi te'ntorseși, mă, îi grăiește
Nevasta... Par'c'ași îmbuca...

—Acuși, nevastă, să gătește, —
Și ce mai mămăligă, fa!...

Și cu tărățe îndoește
Făina cea de lemn, voios,
Și mestecă, și învîrtește,
Cu făcălețu lui, vîrtos...

O toarnă... buzele își linge..
Ce abur iese, zău, din ea!..
Și brău repede 'și descinge:
Lărgește burta ca să-i dea!

X.

Fuară de pe muncă banii
Și ies din curte mândri, grei...
Și stați în drum la sfat, sërmaniî,
Că ce să facă 'ntâiî cu ei...

— Întâiî 'mî-așî cumpëra broboadă
Că asta tot o port d'un an...
O fustă-apoi... — Më, ce neroadă!
Mai bine-am cumpëra un plan,*)

Un plan de casă pentru fată;
Ca mâinî la horă-o vezî ieșînd,
Și asta e: apucă-odată
Să iasă? rost îî faci curând...

— Ia las', că ce să zic, bărbate,
Muncirăm și vru Dumnezeu
Est timp s'avem și noi bucate,
Să mai ieșim și noi din greu...

*) Plan: loc pentru clădit casă, pus la plan, la rînd, așa ca ulițele satului să fie drepte. D'aci a rămas vorba: plan, pentru loc de casă.

Că te plătiși de datorie,
Ba uite și cincă polă umflași...
N'o curge sânge să'mă ieș mie
Și la copii câte cevași...

— Ei, las' c'o fi, și tacă'ți gura,
Dar plan de casă cumpărăm...

— Ci lasă 'ncolo bătătura,
Pe la Nițoiu să nu mai dăm...

— Să tacă, muiere hăi, că are
Un pui de vin, cu patru bană;
Alunecă... nevoie mare...
Te faci flăcău de opt-spre'ce-ani!

Ce dracu! cu cincă polă în pungă
Și să nu ne cinstim nițel?

Câte-o jumate-o să ne-ajungă...

— Fii om cuminte, Ionel...

Ascultă-mă și lasă-alt'dată;

De la jumate, la oca,

Și mai la urmă-o ieș cam lată...

— Ia tacă, fă Stano; hai în-cua.

La cârciumă, norod, nu glumă,

Mai toți din câți s'aũ socotit:

Și ăi rēmași datoră o sumă

Și ăi ce-aũ prins pe ce-aũ muncit.

Și fac o gură... Doamne sfinte!...
Te 'ntrebî: întregi's, orî nebunî?
Toți cu paharu dinainte:
Bine-o luară, știi, de lunî...

Vr'o trei cioroî lângă fereastră
Îi trag la sârbe și la horî,
Orî, știi, de inimă albastră,
De'ți trec p'în inimă fiorî...

Da cine gureî să le cate,
Că dacă sê cam amețesc
Rumâniî prind în mese-a bate,
Și 'njurî neamu ciocoiesc,

Că: «m'a 'ncărcat la socoteală»...
Grăiește unu; «că, să vezi...»
Aveam trei vite 'n învoeală,—
Viclenî, ciocoîi, păi cum crezi!...»

Și cearcă el să socotească
Dar sê încurcă, bîet, curând
Iar alții vrînd să'l deslușiască,
Nu pot, și 'njură-amenințând...

În cârciumă e tumație,
Duhoare de tutun și vin...
Și staî rumâniî la beție;
Doî, trei să duc, și zece vin.

Spre uşă, Ionel, nevasta
Şi alţi câţi-va, cer de băut :
— Păi na! fă cinste, cum e asta?
Ca tine cine-î azi avut!

Şi o jumate fi-te-care,
Nici prinză de veste când o sug,
Şi alta cer... Grăbiţi măi tare,
N'ar fi, d'ar sta să puie 'n plug...

— «Mă Ionel, ci hai acasă,
Ajungă'ţi o oca...» Dar toţi
Îi strigă: «Lele hăi, ia lasă,
Odată 'n an,—păi cum socoţi!»

Aū supt ocaua...—Mă bărbate,
Ci hai, îţi spun, ajungă-atât...
Şi ea bēuse o jumate;
Acuma par'că-î sta în gât...

—Ia tacă muiere,—cu rēsteală
Îi strigă el, cam afumat.
—Ba zēu de fel, că la cinsteală
Aleargă toţi: destul le-ai dat!...

—Muiere tacă! Inc'o jumate,
Băiete mă! cincă jumătăţi!»
E prins la chef, în masă bate
Să dea şi pâine cincă bucăţi...

— Ci bea, muiere, o îmbie.
Ea stă 'mbufnată și nu vrea.
— Eî, las' că beaū tot eū... Urgie,
Haî, pieî acasă, de-î așa!

— Ba aea-î vorbă! să-ți beî minte,
Să-ți beî și baniî toți, cum nu!
O să-ți staū cață dinnainte...
Plec, uite, de-î pleca și tu.

— Ia tacă-ți gura și te cară,
C'o fi destul că nu 'mî dai pas
In nici o vreme. Ieși afară!...

— Nici moartă singur nu te las!...

Rumânu, roș de bătură
Să face și mai roș pe loc...
— Nu vrei? Așteaptă pocitură!
O ia de braț... și poc! și poc!...

O dă pe ușă, o 'mbrânțește:

— Mai stai acuma dacă poți...

Muierea plânge și-î grăiește:

— Incaî nu-î cheltui pe toți...

*

Dar planu până să'l găsiască,
De-a doua-zî începe chiar
La cârciumă să poposiască;
Jumatea mâinî și poimâinî iar...

De muncă n'are, ce-î măi pasă!
Când se trezește, punga 'n fund!
—Păi fuge banu și te lasă
Că d'aea l'aũ făcut rotund!...

Iar pentru plan de-î vorba, uite,
La primăvară-oiũ tot munci;
La vreme ploĩ să nu mă uite
Și ce-o măi fi apoi... o fi!...

XI.

E către noaptea jumătate;
Să zici că toți în sat dorm duși,
Și vîntul, că nici el nu bate,
Și căinii colăciți la uși...

Cam este timp de când nu plouă
Și grâului 'i-ar trebui.
Doar cu răcoare și cu rouă
Cât poate noaptea mai trăi...

Nu dorm rumâni toți, că unii,
Te uită, pe furiș, pornesc.
Ei vitele își duc de funii,
Să pască 'n lanul boieresc.

— Tu ești mă Stane? — Eă, grăiește
Stan Cimpoyeru. T'e'cî în grâu?
— Păi ce să faci? că te silește
Nevoea; pune-î, de! vr'un friu!..

Nu-î buriană, nu's parale...
Și toată ziua arî cu ei!
— Așa-î, mă Vlade, greu la vale
Și greu la deal... Să-î vinzi, cât ieî?...

Și dacă-î vinzi apoi, prăpaste!
Cu ce mai arî? Cu ce muncești?
Ce facem noi, e cu năpaste,
De-om întîlni slugi boierești...

Dar spune, unde să-î poți paște?
Și lasă, că e grâu mic,
Și unde-î mult nu se cunoaște
Când ieî și tu p'ascuns un pic..

Și, hotărîți, fără sfeală,
Cu boi'n grâu intră curênd.
Pe lanul negru, la iveală
Vezi mușunoaie-albe mișcând...

Dar un isprăvnicel călare,
Orî un pândar, ce sta pitiu,
Cum vede mișunând în zare
S'apropie încet, feritû;

Și eacă prinși 's vinovații
Iar boii lor duși la obor.
Boeru-a doua-zi: — chemați-î
Să-î judec pentru fapta lor!

— Da bine Stane și tu Vlade,
Să poate-așa să vă purțați?
Ia spuneți voi, ce vi să cade?
Nici vorbă, gloabă o să dați...

— Da nu 'i-am dus în grâu, cocoane ;
Ce! orî sînt prost ? scăpară, zëu !
Că uite, am și eü pogoane ;
Nu 'mi-ar părea adecă răü

Să prind niscai-va vite'n ele ?
Zëü, nu boierule, n'am vrut ;
Și nicî măcar nu sê cunoaște,
Că doar ciupiră, n'aü păscut !

— Ba v'a găsit ca la odihnă ;
Voî stați la sfat, și eî stricaü...
— Să'mî sară ochiî, să n'am tihnă,
Nicî după moarte, de pășteaü...

Din mână ne-aü scăpat, că vita
Afurisita, — așa-î ea.
N'o poți deprinde, nărăvita,
Pe margine de drum să stea !

— O fi, n'o fi, v'a prins și'mî pasă.
Câte-un pogon să'mî secerati...
— E mult, boierule, maî lasă ;
— Eî, câte unul să'mî arati...

Porniți acü la primărie
Și vitele vi le luați,
Și 'nvătătură să vë fie :
Că și-acolò gloabă-o să dați...

— Eî, ce zică, Stane? Cu boieru
Nu-î de glumit. Ce-am câștigat?
— De Vlade, zice Cimpoieru:
Tot capu nostru-î vinovat...

Găsește el cine nu cată,
Da cine cată, ce socoți?
Heî, omu-î vită botezată:
Din ale lui nu poți să'l scoți!...

XII

— **S**i tu rězesh, mă faraoane?
Da cine 'și mai tăcu păcat
Să strice patru, cincă pogoane
Pe mutra ta de nespălat!

— Ba zěu, ia lasă, rumânică,
Îmă iei pogoanele, îmă iei?
Că nu cer mult, ia, măi nimică...
— Zěu, măi nimică? și cât cei?

— Păi, zece lei pe an, mă neică:
La cincă pogoane, fac cincă-zeci...
— Veză limbă mă! curat suveică!
Și umblă... foc! de n'o întrecă!...

Să ceară știe, da tocmeală
N'o fi știind adecă ce-î?
Cincă lei pogonu, -- socoteală
Făcută gata. Spune, vreî?

— Și biru 'ncai, mă rumânică,
Plătește-mi-l tot dumneata,
Că scoți paralele, n'ai frică;
Loc nemuncit, — păi zěu așa!

— Și biru fie. — Și pe vară
La strîns, o baniță de grâu,
Să am și eă pentru-azimioară,
Să măi puiă astui pântec frău...

— Eă, fie... — Și la toamnă una
De porumbel, că am copii,
Și cu nevasta mea, nebuna,
N'am traiă pe urmă!... — Eă, da știi

Că pofta, gașpere, 'ți-e lungă?
Nu'ți daă nimic, de-ă vorb'așa;
Cincă lei și biru, uăte-ajungă
Și haă la primărie... — Na!

Mă procopsiși! Curat urgie!...
Dă șase lei și ne'nvoim.
— Nică o para măi mult! — Haă, fie
Dă'mă o arvună și șfîrșim!

Rumănu dă. La primărie
Să duc pentru înscris apoă.
Dar când notaru stă să scrie,
Pe ușă eaca moș Rădoă...

Ăl moș Rădoă e ca ogaru:
O treab' o simte la minut;
Bană are, să-ă urnești cu caru,
Cuprinde tot ce-ă de vîndut...

— Cu bună vremea. Da ce faceți?
Ce cați aici, mă Scârțai-clonc?
Vă rânduți, ori vă desfaceți?
— Ia, ăst țigan căzu cu tronc

Să'mi dea pogoane cu chirie...

— Da bine mă, grăi Rădoï,
Nu mi le-ai dat dăună-zî mie?
E și înscris doar între noi!

— Ce spuï mă Moș-Rădoï, așa e?
Așa-î mă gașpere? Și vrei
Să mă înșeli ca pe-o potae?
Arvuna înapoi... și pieï!...

— Păï, rumânico, e cum zice...
Da ia-le după Moș-Rădoï
Și, zëu, să nu mai fie price:
Cincî anï la dînsu, și apoi...

— Auzï, cincî anï! Și să'ți dau ție
Paralele de pe acum?
A naibeï cioară! Vezï cum știe
Să fure pe rumân din drum!

Rumânu-arvuna cere 'ndată,
Țiganu nu vrea să 'i-o dea
Că: ci-că aũ vorbit odată! —
Și ies cu ceartă în șosea...

Din ceartă-ajung la 'ncăerare,
Țiganiî sar într'ajutor ;
Rumâniî cat' cu nepăsare
Cum bat țiganiî pe al lor...

—Pe vremea mea, un moș grăește
Iera maî alt-fel, fețiî mei...
Rumâniî s'ajutau frățește
Și nimenî nu'și rîdea de ei!...

XIII

— Hai bărbate nu scoți plugu?
Nu te 'ndemni să ieși la muncă?

— Ia tacî fă, că nu vezi, apa
Nu s'a scurs de tot pe luncă...

— Ci nu te uita la vale
Că și 'n deal ne dară locuri...

— Păi și 'n deal nu vezi, Roxando,
Sunt destule bălți p'alocuri...

Și se 'ntinde pe a prispă
Cât de lung mi'l toarse Firea :
Duminecă toată noaptea
A bătut cu stăpânirea :

Cu primaru, cu-ajutoru,
Cu notaru și cu popa ;
Cinste el, și cinste dînșii,
Brâu și sîrba hopa-țopa !

Că primaru-î bun de glumă,
Are haz, nevoie mare :
Cârciuma-î la el acasă
Cu vin ieften de vînzare...

Ajutoru și notaru
Nu știu neam cărturărie:
Ce mai viață duc ei noaptea!
Vai de biata primărie!

Iar dieavolu de popă
Bun geambaș, — le dă 'nnainte
Șapte-zeci și cincii la sută,
Când nu e cu ale sfinte.

Ba jucară cărți pe urmă,
Cum făceaū în tot-d'auna:
Ferber, șapte-jumătate,
Stos, maca, trei-zeci și una.

Păi cum credeți! Lume nouă!
S'a deschis și pe la țară:
Plugăria-î ca de veacuri
Tot așa cum apucară;

Iar încolo... libertate
Și politică, firește...
Tot năravuri de orașe:
Că ce-î rău, curând rězbește...

Și Stan, conțiliu, mai vorbă! —
Om și el, la primărie,
Ròb se face pe la Curte
Să 'și dea 'n cărți a sărăcie...

S'a 'nvoit pe primăvară,
Maî cu locuri să muncească,
Maî parale pentru zile, —
Sărăcia să'și cârpiască...

Dar îl scurseră primaru
Și notaru, bată-i focu!
D'apoî popa, — că lui, Doamne,
Mult noroc 'i-aduce jocu!

La biserică de geaba
Face slujbă des, tot anu;
La Crăciun doar și la Paște
Maî zărește gologanu;

Că, la sărbători, Dumineci,
E biserica pustie:
Babe și copii, — iar popei
Nici măcar o leturghie!

*

Primăvara e la ușă,
Munca o să 'nceapă, uite, —
Ei, dar până să înceapă,
Stan năravu să 'și'l uite?

Că fu iarna foc de lungă
Și nopți mari cu ger, ninsoare, —
Cum? să nu se ducă 'n cârciumi
Să maî schimbe-o vorbă oare?

Și acù, deprins cu lenea,
Cam cu greù să iasă-î vine,
Amețit de chefu nopței
Care-așa de scump îl ține...

Și afară doar e soare,
Vîntul țarina sbicește,
Muguriî de frunze crapă,
Iarba câmpului mijeste...

Cei mai harnici dau năvală,
Hăulesc și mână plugul;
Boii, hodiniți de iarnă,
Veseli par'că 'și poartă jugul...

Stan ascultă, moțăește...
Par'c'ar trage-un somn, săracu...
Dar muierea, mânioasă,
Lângă el trânteste sacu:

— Na! te uită, lenea naibeî,
Că nu-î nicî de mămăligă;
Stai și dormi, — dormi-r'ai vecinic,
Desnădăjduită-î strigă.

Conțiliu ești, vai de tine?
Să dai altor' pildă, ci-că...
Das ce pildă, când în casă
N'ai de gură fărămică!

— Ci mai tacă neam rău și gureș,
Că la curte na! m'oiu duce
Și crăpelniță acuma
Oiu căta și 'ți-oiu aduce!...

Iac'atunci isprămniceii
Trec pe linie să scoată
Pe codași, la câmp, cu plugul, —
Și în curte-î se fac gloată:

— Da ce, Stane mă, stai lenei?
Conțiliu ești, spurcăciune?!
Eși cu plugu, orî acuma
Dracului pe drum te-om pune!

Unu zice, altu fuga
Mi-l ghiontește și mi-l scoală...
Iar muierea 'mbucurată
Rîde-ascuns, de lângă oală.

XIV

— **A**nd't'ecî mă Vasile?—Eaca
M'ęc și eă să mă 'nvoesc,
Vreaă să cer vr'o trei pogoane
Pe moșie să muncesc.

— Păi, și tu ca toată lumea;
Da cum e 'nvoeala știi?
Că de intri-odată 'n vorbă,
Cată bine să te ții...

Iei de pildă trei pogoane
Ca să puî porumb și tu;
Daî la dijmă jumătate;
Așa-î regula acù.

Puî sëmînța ta, băete,
Dacă aî, iar dacă n'aî
Iei de la ciocoiă, la dijmă
Indoită să 'i-o daî.

Pândăritu, cocăritu,
Îți mai ia un coș, p'ales,
Și când cați, mai cu nimica,
Cu nimica te-ai ales...

E pe urmă învoeala
Locurilor ce 'ți-a dat ;
La pogon, o jumătate
De pogon, de secerat ;

Două zile cu căruța
Și cu mâinile p'atât ;
Păi cum crezi? și cată, uite,
Să le faci numai de cât,

Că de pregeți și lași una
Nefăcută, te-ai topit :
Păi de două ori cât face
Dați porumb la dijmuit.

De-aă fost locurile-ogoare,
Toamna tot ogor le faci,
Ba'ți mai zice să le semenî
Și grăpezî... O faci și tacî!...

Că de-î încreți sprințeană,
Nu te dijmuește zău,
Și'ți rămâne 'n câmp porumbu ;
Dă zăpada... și-î mai rău!..

De luăm mai de cu iarnă
Banî pe muncă, vai de noi,
Că avem pe capu nostru
Casă, vite, — ia, nevoi, —

Cu opt banî ne prinde ziua,
Zi de vară de muncit, —
Cu doi lei de chilă dusu,
Cinci banî ziua de plivit...

Secerea, opt lei pogonu,
Cu rachiū și cu mălaiū ;
Îți dă zece, fără astea...
Eaca, măre neică, traiū !

— Păi, am auzit, mă vere,
Și aci tot e cum e,
Da să vezi în altă parte:
Să 'ți ieș lumea 'n cap, he! he!

Am fost învoit p'acolo
Tocma 'n fundu Vlascei, mă ;
Să vezi muncă îndrăcită,
Și să vezi mălaiū ce'ți dă :

Din porumb stricat, mălaiu ;
'Ți-l dă muced și aprins,
C'un fir două de legumă,
Și cu prânzu te-ai cuprins!

N'am venit mai astă-toamnă
După Sân'Dumitru, crezi,
Rău bolnav ca vai de mine?
D'astea câte-vrei să vezi!...

Eac'așa, Năstase neică,
Cât o fi de rău și rău
Tot mai bine-o fi p'acea,
Tot mai bine 'n satu tău!

XV

Porumbu s'a făcut de sapă
Și s'a făcut curând-curând;
Știi, să privești cu drag la dînsu
Cum stă pe brazdă drept la rînd...

Și nici nu vrea măcar s'audă
Rumânu naîbeî nărăvit
Că ci-că-î Marțea după Paște
Și Marțea-î zi de prăznuit.

—Păi cum să ieși, Lisandro sorol..
Doamne ferește, eū nu las
Pe Naie-al meū, că cine știe
La ce ne-o da nevoea pas!

— Da nici că-î de vorbit Mușato;
Păi cum, te jocî cu Dumnezeū?
Sunt nouă marți și joî pe care
Cu jurămînt le țiu și eū.

Că uite, an, nu mai departe,
Sevasta luî Grigore Vlad
Ieși cu plugu într'o joe
Să facă hărnicieî vad...

Și doar iera în a d'a noua,
Și numa pân' la prânz brăzdâ...
Ei, nu 'și-a frânt picioru, băta?
Vezi ce 'ți-e cu păcatu, fă?

— Așa-î, Lisandro, zău... Și nașa
Mai an-țert, cât nu s'a rugat
De Iancu ei să nu mai iasă,
Că nici era pe câmp svîntat:

Ași! 'Ți-ai găsit! Când îi abate
Rumânului, nici că'l întorcî!
Și doar îi zise nașa: uite
Fă treabă,—du-te cu ăi porci...

Nu! îndărătnicu! Ia plugu
Și bieții boi... Și ce mai boi!...
C'asa-î când este să te pască
Păcatu, zău... Iera tot joî...

Iar până sâmbătă, Lisandro,
Iși îngropâ pe Mărinel,
Și boii, soro, pân' și boii
Să prăpădiră!... Vai de el

Cât plinse, cât se dete morței!...
Ba alergâ la împrumut
Să'și facă alții,—și d'atuncea
Săracu, e dator vîndut!

— Nu, astea's de ținut, Mușato,
Și nouă marți, și nouă joi...
Măcar și *Foca, Ropotinu,*
Cum din bătrâni ținurăm noi...

— *Strat de rusaliă*, soro, iarăși
Că doar vėzuiu pe nea Marin
Rėu apucat, an, de rusaliă, —
Ce-a pătimit, bietu creștin!...

I să strimba, săracu, gura,
Pân' la urechi i se ducea,
Căta cruciș cu ochiș, soro,
Și vaī, cum să maī svırcolea!...

— Ia nu maī spune că 'mī-e groază!
Doamne ferește de păcat.
Și trei cruci marī făcu Lisandra,
Că doar avea și ea bărbat.

Atunci un car pe cale trece...
E Stancu și nevasta lui
Cu trei băeți și două fete,
Voinici, și veseli, și sătuī...

Că îmbucară maī de-vreme
Să stea la câmp maī târzior,
Și-acu, cu rariță și sape,
Să îndrumaū încetișor.

Cântau voioase ale fete,
Flăcăii nuș'ce tot glumiau,
Iar Stancu își trăgea luleaua...
Ce zi frumoasă mai avea!

Ei șapte inși, în trei conace,¹⁾
Or să muncească, zău așa,
Să meargă vestea; că-î o marțe
De după Paști, ce le păsa?

— Da und've duceți, fă Marando,
Și neică Stancule, grăi
Mușata. Azi e marți, e praznic;
Azi hărnicia vă găsi?

Păi azi, și mâini, și joă... la vreme;
Că doar e vremea sapei, fă...
Fu cald, plouă, crescú porumbu
Și buruieana l'innecă...

Ce marți! ce joă! Noi 'nu le ținem
Și slavă Domnului, avem
Porumb frumos toți anii, toamna,
Că vezi, la timp de el vedem!

¹⁾ Trei părți din zi.

— Îți fi având,—da de! și omu
Să nu să lăcomească, zău;
Că multe să întâmplă 'n lume...
De n'ați grăi într'un ceas rău!

— Ia lasă, leică; sărbătoarea
E pentru leneși; așa știu,
Să'mi fac eū munca mea la vreme
Ca să mă bucur mai târziu;—

Și când om isprăvi, atuncea
Ne-om odihni și 'n lucrători;
Or fi și pentru noi atuncea
Treī zile, patru, sărbători!

Și Stancu îndemnă la cale
Ăi boi voīnici și buni trăgaci:
Stătuse locului de vorbă,
Acuma zor... Păi ce să faci!

D'ar fi rumâniī toți ca Stancu,
Și d'ar munci ca el,—ce-ar fi!
El își vėzu de drum,—Mușata
Cătâ în urmă-ī și cobī...

XVI

— **M**ă Brane, auziși? Coconu
Scumpi moșia. Ce te faci?

Lui nu-î ajunge bogăția,
Noi, nu ne-ajungem de săraci...

Că vezi tu cum e socoteala:

Coconu dacă o scumpește

Și arendașu, și ciocoiu

Cu învoielile plătește...

Și învoielile, mă neică,

De pe spinarea cui și cui?

Tot de pe-a noastră; că și dînsu

Cum o să ia de unde nu-î?

— Da să'l ia naiba pe ciocoiu!

De ce primește s'o scumpiască?

— Păi dacă n'o primi sînt alții

Să dea năvală să primiască...

E vorba că, Coconu strică:

Proprietarii sînt ăi răi...

— Păi cum de-î lasă stăpînirea?

— Și stăpînirea-î tot ca ei!...

Că nu vezi tu? și Stăpânirea
Orî und' te 'ntorcî, și ea scumpește!...
Nu-î mai ajunge-atâtea-biruri
Pe care des le înmulțește!...

— Da ce-o fi tot făcînd, mă neică,
Cu-atîta groază de bănet?

— Păi pentru ăi cu slujbe, mare, —
Că are, cine-î mai șiret...

— Și adecă mult o să fie,
Mult o să meargă tot cum este?

— Mult, mult, cât o fi lumea, lume,
Că bine-a fost doar în poveste...

Ne spuse unu într'o vreme
Că, ci-că, dacă noi am vrea
Și-am asculta pe... nu știu care,
Și noi mai bine ne-am vedea;

Că n'ar mai fi bogați ca astăzi,
Da nici săraci lipiți nevoe,
Că toți am fi de-o potrivă
Și c'am munci de bună-voe...

Da de! știu eū? O fi vr'o-dată?
Că multe spun ăi cărturari
Și când-colò, la urma urmei,
Noi stăm tot micî și ei tot mari!...

Ba nu vĕzuși că mai dĕună-zĭ
Prin ale sate sĕ momiră
Rumâniĭ, bĭet? Și ce 'mĭ făcură
Că la un loc se rĕzvrătiră?

Eaca-ĭ închise soldățimea,
Ba trase 'n uniĭ ca în căniĭ,
Ba-ĭ duse pe la judecată...
Așa a fost și-a fi și mâini :

Că, Brane mă, să stăm strĭmb, uĭte,
Și drept să ne gĕndim cum vine :
Nicĭ nu să poate, mă, să fie
Nicĭ numa' rĕu, nicĭ numa' bine...

Nicĭ toate la un fel, iar nu e
Cu rost să fie, că, nu vezi?
Eū sĭnt mai nalt, ă-l-alt de mijloc,
Tu mai mĕrunt, — păi zĕu, cum crezi?

E primăvară, e și toamnă ;
E iarnă, ĭnsă e și vară...
De câte oriĭ în bogăție
Nu-ĭ bucuria, a mai rară?

Că noi, cu banul de pe muncă,
Nu multe alea cumpĕrăm,
Da mult mai mult, — ca ei de multe, —
Noi de puțin ne bucurăm.

Păi nu-î așa? ba zău! — Acuma
Că prea sîntem globiți, firește
Sîntem, ba încă mult, și 'n toate,
Și asta, vezi, nu-î omenește!

Măcar acuma, cu moșia...
Știi, vorba noastră a dintâiu :
Proprietarul o scumpește
Iar noi tot fără căpătâiu.

Ia pune anu rău, — așa e?
Cu ce încăputezi, Ilie,
Arendă mare și sēmînță
Și chieltuieli de plugărie?

Cu învoielile!...
Și eacă

Tot noi nevoea 'î-o plătim,
Din gol cu pielea de rēmânem!
Săracii, numai noi ne știm!

Vezi d'aea uite, de ne-ar cere
Și sufletu vr'o îmbunare
Ar fi, să aibă stăpânirea
De noi mai multă îndurare;

Cu noi, și ale ei să'și facă,
Dar să se uite și la noi
Măcar cum ne uităm noi, vere,
La vaca noastră și la boi...

N'am vrea mai' mult, că pentru muncă
Am fost făcuți pe astă lume;
Dar dacă ei trăesc, — să facă
Să nu trăim numai de nume...

— Că bine zică, mă naș Ilie,
Așa-î; dar tu zică, tu ascuți...
Că mult gândesc la ei, puținiî,
Și nici de fel la noi, ăi mulți...

XVII

Țopii, cu picioare goale,
Numa 'n cămăși, cu capu gol,
Aleargă, rîd, fac gălăgie,
Și casei dau mereu ocol.

Pe prispă leica stă și țese...
Măi are-un petec, ia, nițel,
Și să zorește ca să scoată
Ăl sul de pânză măricel.

E soare, cald și aburește
Un vînt subțire și uscat.
Pe câmp se vede grâul verde
Lângă porumbu-atuncî arat.

In curte zarzării și merii
Par' c'ar fi miri frumos gătiți,
Așa 'ncărcați ce sînt cu floare
Și muguri încă ne 'nfloriți.

E 'n postu mare. — După casă
Lipește baba ăi pereți,
Iar fata mare, pe-o velință,
La fusta nouă face creți.

In bătătura casei, paseri.
Găinile cotcodăcesc,
Dă veste 'n sat că au să ouă;
Cocoși 'n jur să fudulesc...

Gâscanu sîsîe cu mutre
De paznic însurat, zuliăr,
Unui câțel ce trece-a lene
Și nare nicî de fel habar.

Iar găștele întind din aripî,
Aleargă, gâgâie-ascuțit;
In fuga lor le sboară fulgiî:
Cer ploaie cerului sgârcit.

Din depărtare se aude
Din când în când câte-un lătrat,
Și de la plugurî hăulitu
Rumânului des înciudat.

O cloșcă, foc de îmbufnată,
Cu penele umflate rău,
Atunci sculată de pe ouă
Să ceartă, sare la dulău.

Dulău, care ațipise,
O mârâe, la goană-o ia...
Muierea țipă de pe prispă:
— Mă Mireo, ia-te după ea!

Copiii, unu după altu,
Să prindă cloșca să întrec,
Iar după ei să ia dulău....
Ce zarvă 'n păsări! Eî petrec.

Dulău latră, eî l'asmute,
Găinile cotcodăcesc
Și găști, și rațe, speriate,
Fug, gâgâe și măcăesc.

Par' c'ar fi dat în ele uliul...
Dușmanii par' c'ar fi intrat
In sat, din curte așa larmă
Să 'mprăștie 'n văzduh, în sat...

Și să-î astîmpere leicuța
Crezî c'a putut pân' nu sburli
Luî Mirea chica, și pe urmă,
Pe ăi străini pân' nu goni?

Așa, se potoliră toate...
Atuncea eaca se ivi
Anica luî Ilie State:
Cu drept, că bine potrivi.

De sănătate se 'ntrebară
Și s'apucară de țesut
La vești din sat, — că gura este
Suveica a maî de temut.

— Eî, auziși de Nastasia?
Călcâile i s'aũ aprins
După Nițoiũ, și prea pe față
Cu el în horă mi s'a prins...

— Ia tacî! Da bine Radu dînsei,
Bărbat, orî ce e? Mut e? chior?
— Chip, nu-î nici mut, nici chior, săracu,
Ba pentru casa lui e spor;

Da ce-î faci cutreî de muiere
Când vrea să umble 'n străchinî verzi?
Și nici nu-î d'alea tinerele
Să facă mintea să ți-o pierzi...

Măcar Nițoiũ... Ce naîba vede
La dînsa, nu știũ; fete sînt
Cât pěr în cap; și el, d'ăi chipeși:
S'ar da cu toatele în vînt...

Dar vezi miliția îî strică,
Mânca-o-ar focu! Să n'o spurcî?
Că sînt ca oamenii, când pleacă,
Și când se 'ntorc... par'c'ar fi turcî!

— Miliția! păi cum! Vasile
A lui nea Danciu nu iera
Știi, fată mare, zău... La fete
Se rușina când se uita.

Și când s'a 'ntors, sergent de ăia,
Să 'l fi văzut cum năzuia
In ochii satului, la fete!...
Acuma ci-că o să ia

Pe Rița Tunsului, cu care
De-un an trăiește, nefugiți...
— Aș! Nu știi vestea? N'o ia, soro;
E neam de oameni nărăviți...

Aseară a fugit c'o fată
Din Țigănie... — Ce spuî? — Zău!
'Mî-a spus cumătru Stan, și, ci-că,
Pe Tunsu 'l doare asta rău...

— Da lasă că și el e capiū
Și rău... Heî, câte ne-a făcut!
Și Dumnezeu acuma eacă
Cu ce rușine l'a bătut!

Și multe, multe-așa înșiră,
Iar soarele 'n deseară dă.
— Ha-ho! Ha-ho, s'aude 'n curte.
Ce? tot la pânză stai tu, fă?

Și omu caru își oprește.
Vecina pleacă. Dejugăți,
Săracii boi iaă drumu singuri
Către coșar, îmbucurați...

Dulău vesel dă din coadă
Și, joacă înaintea lor...
Senină se pogoară seara...
Din spre apus se 'nnalță-un nor...

f XVIII.

Duoî, câte-duoî la rînd, copiii,
Să duc cu Domnu 'nvătător,
Cu săpăligile la umăr,
Cu mămăliga 'n săcuşor.

Că «Domnu» face plugărie
De aea ca p'în alte țeri,
El țarinele 'și-le 'ngrașă
Cum nu fac ăi boeri cu stări...

El are rost în toate alea
Că știe carte;—și ăl plug
Iși are-a lui, păi cum, firește,
Nu numa': haide să înjug!

Și vezi-că «domnu» știe seama
Și la batoză, la vapor,
Și la secerătoare d'alea:
Le știe cuiu și cuişor...

Isteț, păi cum, și să întinde
Vězënd cu ochii, că avea
Te miri și ce mai înainte,
Și-acu mereu cu-arendă ia

Când un pogon și când mai multe
De la rumâni, de la țigani;
Mai are câte-va de zestre,
Și p'ale școalei... Toate 's bani!

Iar sapă, secere-arătură,
Pliveală, zile, strîns, cules,
'Și le încăputează dînsu,
Că-î bun, istețu, de 'nțeleș... :

Mai dă parale de cu iarnă,
Cu binișoru să mai ia
Pe lângă ăi cu prunci la școală,
Și eaca merge,—nu-î așa?

Nici prinzi de veste când, pe toamnă,
El, munculița 'și-a sfîrșit,
Și, cu chimiru plin, își vede
De școală, drept și liniștit...

De școală vede el și vara
Pe lângă-a câmpului nevoi,
Dar după prînz își ia băeții
Îi pune, uite, câte două

Și hai cu dînșii la pliveală, —
Știi, mai scutește de plătit, —
Și până 'n seară, pe răzoare,
Mi-î ține 'ntr'una la muncit...

Așa e ci-că, moda nouă:
Ca după cartea pe de rost
Să 'nvețe-apoi la câmp băieții
Să'și facă munca lor cu rost.

Și-î scoate dascălu, nu-î vorbă,
La sapă, secere, cosit,
La tot ce are el nevoe,
Și el, cu ei, neobosit.

De alt-fel, știu băieții carte,
Știu socoteală, a ceti,
A scrie: știu apoi să cânte,
Învăță bunî sătenî a fi...

Și «domnu» 'n zilele de iarnă,
Dac'aū sfîrșit de învățat,
Le povestește fapte mândre
De Voevozi ce s'aū luptat

Ca să păstreze neam și lege
Și graiu mândru românesc; —
Și să le fie dragă țara
Și drag tot binele obștesc;

Așa le spune, și le-arată
Ca să priceapă mintea lor,
Și 'nvățatură să le fie
Spre mântuirea tuturor...

XIX

— Hei! bine te 'ntorseși, măicuță!
Strigă bătrâna, și cu dor
Il sărută pe-obrajî, pe frunte,
Și 'l duse 'n casă binișor...

El, galben, slab, adus de umeri
Și par'că ostenit de drum,
Cât sărută doar mâna mă-si;
De rîs nu rîse nici de cum.

— Da ce ai, măiculiță, Doamne,
Nu ești în boii tăi, zău nu;
Veniși pe jos tot drumu, Mireo?
Orî ești bolnav, — ia spune tu.

— Păi nuș'ce-oiu fi avênd, măicuță,
Că nu mă doare nicăieri
Și la pămînt mă trage par'că;
Iar asta nu de mult, — de ieri...

Ieri, la cazarmă, ne chiamară
Pe toți, pe ăi de liberat,
Și ordinu dacă ni'l spuse
Ne-am dus apoi de ne-am culcat.

Iar peste noapte, uïte, par'că
Mă înneacă ceva în gât.
N'am spus, că mă opria acolo
Și vream să plec numai de cât.

— De, vezi păcat? Alerg la Sandu
Să'l chem ca să'ți descânte, zău,
Că-î foc de priceput, moșneagu,
Și ce'ți dă el, te scapî de rău.

Și fuga biata măiculiță, —
Iar Mirea 'n loc să poticni,
Mi se trânti pe rogojină
Și năbușit prinse-a icni...

Moș-Sandu, e uitat de vreme,
Că-î alb ca neaua, dar voinic,
Cu ochiî agerî, nalt ca bradu,
Și, ci-că, vrăjitor de mic.

Că de pe-atuncî umbla pădurea
Și luncile, de aduna
Florî, rădăcinî și buriene,
Iar bună-sa îl învăța...

Cum măi știa apoi la toate,
La toate alea, rostu lor
Și ce dădea de leac îndată...
El era doftor tuturor.

Când se uită mai mult la Mirea,
Pe prispa casei, — he! grăi,
Meliția, mânca-o-ar focu,
Că mulți flăcăi mai noroci!

Ma! nu e unu să nu vie
De la oștire prăpădit...
Păi cum să nu se 'ntîmple d'astea:
Tre! an! întreg! E de glumit?

Ești om, cu firea ta, ca omu...
Nic! însurat, nic! ne'nsurat;
Cum e mai rău... Inca!, cu schimbu
Tot e cum e, când ești soldat!

Măre, nu zic să nu 'ți faci rîndu,
C'ășa e legea și e drept;
Dar fie ăia de la cîrmă
Cu cugetu mai înțelept...

Ce? dac'ar fi oștirea toată
Cu schimbu numa', n'ar fi oști?
Ar fi, măre, și-ar fi rumâni
La casa lor, să nu-! cunoști:

De muncă 'și-ar vedea la vreme,
De mândra-le n'ar duce dor;
Și de la schimb nu s'ar întoarce
Așa, ca va! de capu lor!

Dar cine, măre, să 'nțeleagă
Tot ce ne doare pe-al' de noi ?
Toți ci-că mergem înnainte...
Da, cu 'nnaintea înapoi...

Și Sandu mai cătâ la Mirea,
Cu el de multe cuvîntâ ;
Să 'ntoarse-apoi cu buruiene
Și de trecut îi descântâ...

XX

F noapte; ploaea, cerne, cerne,
Știi, ca prin sita a mai bună.
La cârciumă la Neïca Radu
Fruntașii satului s'adună.

Și care cum pe ușă intră
Cu chiote îmi-e primit,
Iar neïca Radu mi'l poștește
Cinstindu'l c'un : «bine-ai venit»!

Obloanele de la ferestre
Sunt bine 'nchise peste tot.
In cârciumă, ard lămpi vr'o șapte,
Știi, ca să vezi când dai în bot.

Ai doi băeți se țin de șale
Și se cam vaetă... Ce vreï!
Aū drept, — că de cu seară cară
Ocale pline, numa' ei....

Că, neica Radu face cinste
Fruntașilor din satu lui,
Și ăloră ce țin cu dînsu
Și ălor' ce se dau orî cuî...

— Eî, care va să zică, mâine
E-alegere de conșiliî?
Grăiește unu. Neica Radu
E-al nostru, mă băeți chefliî?

— Al nostru, păi ferește-al nostru,
Răspunde-un ăla arătos.
Poftească Neagu, de-î dă mâna...
El, și primar, el, un fricos!...

— Fricos, că bine zici, mă neică,
Păi să vă spun eû, cum e el,—
Grăiește nea Costache Neacșu,
Șiret, cum nu sunt duoî la fel;—

Ar fi el cum ar fi, că are
Un dram de minte, e de soiû,
Da ce folos, că nu se uită
De cât în gură de ciocoiû!

Voî nu vedeți că 'n primărie,
Cu conșiliî și cu notar,
Ce-î zic ciocoiî, aia face?...
Mai epuroaică de hotar!...

— Că bine zise nea Costache!
Toți rid cu glas : așa-î; așa-î!
Costache Neacșu 'ncepe iarăși:
Cu-așa primar nu e de traiu!

Vezi uîte d'aea, neîculiță,
Să ne 'nvoim la conțiliî;
Nea Radu să ne scrie d'alea,
Ca să le-avem în sînuri, știî...

Și când ne-o întreba notaru
Că pentru cine-o să votăm
Și ne-o da hârtioare d'alea,
Noî bucuroși să le luăm.

Dar să nu vrem să ni le scrie,
Să-î zicem, lasă că scrim noi...
Și dăm atunci pe-a lui nea Radu,
Când ni le-o cere înapoi.

Ați înțeles, mă neică?
— Lasă

C'am înțeles, n'ai grijă, de!
— Trăiască neica Radu, mare. —
Și curge din butoiu, că e!

— Păi mulțumim, grăiește Radu;
E verb'acum, pe cine vreți
Să fie conțiliî cu mine?
Că dumneavoastră de! aveți

Acilea graiū. Da eū ași zice —
Să fie, uite, nea Marin,
Costache Neacșu, neică Hristea,
Și dumneata moș Baldovin,

Și dumneata, mă neică Ghineo,
Că ești de soiū, ca ajutor ;
Iar duoī de-or fi ai curței, fie,
Că n'o să aibă nici un spor.

— Păi fie ! fie ! aștia fie !
Grăiesc cu toții și ciocnesc ;
— Trăiască conțilii noștri !...
— Păi uite-acu ce-o să grăiesc,

Incepe Radu. De ne-alegem
Noī aștia, degrabă-apoi
Pornesc la tact la subprefectu,
Că noi stăm bine amândoi ;

Și după ce-o veni pe urmă
Intăritură pentru toți,
O fi și cum vrea satu, mare,
La învoeli, — păi cum socoți !

Ce ? tot ciocoiu ? tot ciocoiu —
Să poruncească-așa cum vrea ?
Și dreptu nostru să'l mai vadă,
Că fără noi, el ce-ar putea ?

—Vedeți primar? răcnește Neacșu.
Să ne trăiască... cât un pom!
— Păi să trăiți și dumneavoastră
Că, singur, omu-î sfert de om!...

*

În zori de zi Costache Neacșu
Se furișă la arendaș
Și cu «cocoane, sărut mâna»
Pirî, cu sufletu pizmaș:

Că uite, uite ce vrea Radu,
Cum a momit pe toți cu vin,
Și c'a grăit rău de boeru...
— Păi cum socoți! e om hain!

Auzi cu cine să se puie!
Cu dumneavoastră! De, făcu
Și el vr'o două, trei parale
Și crede că e om de-acu

— Las'că l'am pus eă foarte bine
La curte,— Neacșu spuse 'ncet
Notarului... Haï că te cheamă
Boeru... Fii și tu șiret;

Că dac'o rămânea tot Neagu
Și-oïu fi ales și eă cu el,
O ducem bine-apoi cu Curtea;
'Mî-a spus boeru cum, ce fel!...

*

La cârciumă la Nae Christea
Toți conțiliii noui, ciocnesc
De scapără ale pahare...
E cinstea Curței... Toți grăiesc,

Toți rid și joc își bat de Radu,
Iar Neacșu, conțiliu și el,
— Boeru să trăiască! strigă...
Și să trăiesc și eu... ce fel!

III.

Deo et Anthonio Pindicorum

AJUNUL FLORIILOR

De unul dintre ei mai mare
Copii cârmuși, pornește
Cu crângi de săcie în mână,
Ducând un steag bisericesc.

Sunt îmbrăcați de sărbătoare;

D-șoarei Aretina Poenăreanu

Au învățat la școală imnul

Și pe la nase laranta în cot.

Christ în Ierusalim odată

Întră, de lume așteptat,

Cu ramuri veri și cu credință

În ea de tot întâmpinat.

Azi, tradițional, copiii

Întâmpină odată n an

Cu cântece și cu veri ramuri

Pe Christ... pe Christ modern, *nu bun!*

AJUNUL FLORIILOR.

Dre unul dintre ei mai mare,
Copiii cârmuiți, pornesc,
Cu crângi de salcie în mână,
Ducând un steag bisericesc.

Sunt îmbrăcați de sărbătoare;
Pe ei, tot alb, strălucitor.

Au învățat la școală imnul,
Și pe la case 'l cântă 'n cor:

«Christ în Erusalim odată

«Intrâ, de lume așteptat, —

«Cu ramuri verzi și cu credința

«In el, de toți întâmpinat...»

Azi, tradițional, copiii

Intâmpină odată 'n an

Cu cântece și cu verzi ramuri

Pe Christ... pe Christ modern: *un ban!...*

MUGURI DE APRIL

Soarele voios lucește.
Timpu-î cald; s'a limpezit.
E 'nceput de viață 'n Fire;
Muguri s'aă desvilit;

Copilași ai primăverei
Ce visează joc de flori,
Ei investmîntează 'n verde
Și 'n alb pomi roditori.

*

In livedea unei case
Un stol vesel de copii
Fac ninsoare de flori albe
Ce le cad pe pălării...

Și cu haz ei sar, se joacă...
Frunți senine de copil!
Oare nu's pe pomul vieței
Și ei muguri de April?

A R I A

DE VORBĂ.

Fragii

Murele

§ Surioare Mure, Frați de cruce Fragi,
Mure din pădure, Sînurilor dragi, —
Mult am vrea să știm Pe pămînt își are
Ca să ne mândrim, Partea, fie-care :
Care's din noi oare Voï, în sîn localnici,
Mai atrăgătoare? Noi, sub frunte, falnici ;
Noi, nici vorbă, fragi Voï, ascunși, feriți, —
Sînurilor dragi, Noi, descoperiți,
Sînurî tănuite Vii, scânteetori
Albe și dorite... Și subjugători !

A R I A

Subt un cer din care par'că pică flacăra topită
De aprinde atmosfera și pământul însetat,
Aria rotundă 'ntinde fața ei cea prăfuită
Și pe care-un roi de oameni să tot mișcă necurmat.

Intr'un colț vaporul varsă fum pe nara lui cea mare,
Aburul multele-i membre i le pune în mișcare
Și cu toatele 'mpreună, sgomotând în graiul lor,
Daă concert de instrumente monoton, pătrunzător.

Din căruțele în care claea stă peste grămadă,
Agerele furci aruncă snopi ce-i legați la brâu;
Toți în nesătula gură a batozei vin să cadă,
Iar batoza varsă pleavă, varsă paie, varsă grâu.

Și se 'mprăștie la soare, miile de boabe coapte
Petrecute la lopată și strevezătorul ciur,
Iar pe 'ntinsele zăblae să înalță împrejur
Saci plini, drepti ca soldații, ca în front fără de șopte.

Un cerc de fortificații, parapete și redute,
Forturi cu cupole: stoguri, șuri de paie și de grâu,
Fac din arie-o cetate...

Lung război, în larg pârâu
De sudori, e treerișul!... Cât îndemn, și ce vîrtute!

ÎN LAN

I.

În lan, cât ținea valea și dealul până 'n zare,
Cu soarele odată, se 'mprăștie pe rând
Secerătorii, oaspeți ai muncii fără stare;
Iar grăul copt la spice 'i-așteaptă tremurând.

Întins ocean de fire purtându-și rodu 'n frunte,
La vânt' ușor al zilei să 'ndoaie 'ncetinel,
Și 'n valuri mici să face; iar sus, ca pe o punte,
Cerescul soare trece, lăsând lumină 'n el.

Secerătorii însă mereu înaintează
Părând a-și stinge setea în valul trecător,
Căci secerile, iute la soare scânteiază,
Și golul să lărgește, să 'ntinde 'n urma lor...

II

Un bujoraș de fată, voioasă ciocârlie,
În grău culcată-a lene încet își împletea
Cu spice lungi în pae, cosița-î aurie,
Și-a sufletului taină în doină o șoptea.

Marin, vestit la șagă, știut în nouă sate,
Prin grău ca o șopârlă se 'ncepe-a strecura.
În ochi cu nouă focuri, pândind pe furișate,
O soarbe, și nu 'și poate tot dorul sătura.

— «Of! mândră ești! îi zice Marin cu voioșie...
«In ochii mei te uită minciună de-am grăit.
«Îmă parî în ziua nunții, pornind la cununie;
«Peteala de mireasă în păr 'ți-ai împletit!

II

PĪETRE SCUMPE

Poleiū, giuvaergiul Iernei așează țurțurī de cristale
La colț de streșinī, și pe ramurī mărgăritare și opale.
Întinsa pânză de ninsoare o lustruiește și o strînge,
O face limpede oglindă în care cerul se rēsfrînge.

Printr'o deschidere de nourī, al lumei pictor, mândrul soare
Aruncă cu penelul-rază, pe coviltirul de ninsoare,
Și 'ntr'ale iernei pĕtre scumpe, colorī ce joacă, se îmbină,
Și strălucesc vioiū la soare în miī reflecte de lumină.

Așa-mī lucesc senine ceasurī dintr'un trecut de fericire
La viul soare-al amintirīi din cerurī caste de gândire;
Căci, dulce-ī când trecutul cartea-ī 'mī-o dă ca s'o mai
rēsfoiesc :

Regretele, metal ce-apasă pe inimī greū, câte odată,
In jarul de-amintirī frumoase, se pierd, topindu-se îndată,
Cum ale iernei pĕtre scumpe la foc de soare se topesc.

PIETRE SCUMPE

MUNCITORUL

În când noaptea 'ncepe a cădea

Cu-a sa menire-odihnitoare,

Hârșit de-a zilei muncă grea,

Bătut de vânt și ars de soare,

Se 'ntoarce bietul muncitor

Cu pas greoiu, șovăitor.

În al ogrăzei larg cuprins

Ce-î zic și *curte boierească*,

Pentru mulțime stă întins

Ospеțul serii, masă-obștească :

Un blid c'o leacă de fiertură, —

Destulă muncă... pentru gură.

Și pântecul îndestulat, —

Căci pentru pântec lupta-î mare, —

Pornește-acasă ca scăpat

De-o grijă, grea la cel ce n'are.

Nu-î pasă de cea zi de mână :

La *curte* 's bani, la dînsul mâini.

Dar are soață și copii,
Sunt gurî ce-acasă cer mîncare, —
Bolnavă ea și ei gălbiî
Și slăbănogî, de lipsă mare ;
Atunci în loc de rugăciune
Blestemă, — plin d'amărăciune !

Adoarme dus, buștean uitat ;
In zori, cocoșul îl deșteaptă :
Același traiu, ne mai schimbât,
Aceleași chinuri îl așteaptă ;
Ori-ce nevoi să l' ceară mîini,
El are-atîta : două mîini !

GERUL

Opacii par niște moșnegi
Cu plete lungi și sure;
De cari, a morței coasă grea,
Nu vrea să se îndure...

Intinsa boltă pare-a fi
In jale adîncită;
Ea c'un zăbranic neguros
E pururea cernită...

Iar gerul aprig și glumeț
Pe cine prinde-afară,
'I-albește barbă și mustăți
C'o măiestrie rară.

Ia, dintr'al iernei lung fuior,
Geroasă lână sură
Și-o răsuțește fir cu fir
Pe fire din figură...

Cu cine glumă lungă vrea,
Pe fie-ce mustață
'I-atârnă, ca la streșini, știți,
Mici țurțuri albi de ghiață...

Adese-orî, și mai șiret,
Să leagă de-o copilă
Și nasul ei drăguț și mic
Roșește fără milă...

Sau, înflorește trandafir
Pe rumenele fețe
Ce dobândesc mai mândri nuri,
Mai mare frumusețe...

Când vrea să fie mucalit,
Din tinereți tocite
Face-o grămadă de ciuperci
Urâte și sbârcite...

E ștrașnic în mânia lui
Arțagul când îi vine...
Iși chiamă frățiorul vînt,
Să 'nghețe și mai bine.

El arde, frige 'n calea lui,
Tăind în carne vie:
Privirea lui e dèger crud,
Suflarea, vijelie !...

MOINĂ

În lupta gerului și-a ceței
Din frământări de zile lungi
S'arată 'n faptul dimineții
Seninul în deschise dungii

Pe zarea strîmtă strălucește
Luceafărul cu focuri vii
Aci roșatece albastre,
Aci roșatece-galbi.

Și nour după nour trece,
Lăsând o mare de senin,
Un ger uscat, un aer rece,
Frig sănătos, timp bun și lin.

Când Aurora se ivește,
Colori pe zare aruncând,
Ca cel mai mare meșter pictor
Din joc de pensule creând, —

Se lasă-o ceață subțirică
Într'un suprem al ei avânt;
Dar soarele ce se ridică
O 'mprăștie dintr'un cuvânt.

Și, vesel marinar, s'aruncă
În vasul său de raze plin,
Pe luciul nemărginirii
Cel liniștit și cel senin.

Eșind în larg își ia avântul
Vîslind cu-a lui lopeți de foc,
Ce răspândesc pe tot pământul
Stropi de lumină în orice loc.

În floricele de ninsoare
Ce țes mahramă pe pământ,
În sloii spunzurați de streșini
Ce niște ciucuri par-că sunt,

În lacurile înghețate
Ce sfărmături de-oglindă par
Pe sub zăpadă aruncate, —
Așți stropi, din vastul drum solar,

Să oglindesc cu voioșie;
Atuncea lacuri, ciucuri, flori
Se 'nviorează, căci în ele
Joacă-o mulțime de colorii.

Dar și-o suflare de căldură
Așți stropi în firea lor purtând,
Căldură 'mprăstie 'n natură
A gerului minuni stricând.

De dorul gerului atuncea
Ai streșinilor ciucuri plâng
Și lacrimile lor, cu picul,
In lăculețe jos se strâng.

Sfărâmaturile de-oglină
De jale-adâncă se topesc
Și sub ninsoarea strălucită
In rîulețe șerpuiesc.

Mahrana albă de ninsoare
Să sfășie pe de desupt
Ca tot ce este cu încetul
Pe-ascuns săpat adânc, orî supt.

E moină. Sus frumos. E soare,
Azur curat primăvăros.
Dar dacă bolta-î răpitoare
Urât și negru e pe jos!

FĂURAR ȘI MARTE

Măuș-Făurar, un făurar
Innăvărit, din vremuri,
Cu toane bune e cam rar;
La el acasă tremuri.

E finul Iernei de pe când
L'aduse-aci nevoea,
De-aceea, vezi, 'și-a pus în gând
Să-i facă toată voea.

Și iac' așa bătrân cum e
Nănașei făurește
Ninsori, poleiū, mai nu știū ce,
Că par'c'o 'ntinerește.

Dar iacă dușman rîvnitor, —
Un meșter fără plată, —
Jupânu Marte-Mărțișor
Il face marț pe dată...

Că are el un meșteșug
Să prindă de la soare
Căldură, raze, cu belșug,
Ce sunt dăunătoare...

În fața lor poleiū, ninsori,
Intră 'n pământ de frică,
Să fac băltoace une ori,
Și 'n aburī sē ridică...

Sāraca munca moșului
Așa sē prăpădește,
Ear el nu spune nimēnui
Mânia ce'l muncește.

Ce luptă socotiți acum
Că nu sē încleștează!
Că moșu-ī la sfîrșit de drum
Și Marte sē ndrumează.

Azi Făurar biruitor
Și înfrățit cu gerul
Pornește vifor, zor și zor
Să facă tot ca fierul;

Soarele Dar Marte, bun meșteșugar,
Și voios In toiul răsputerii,
Aurora Îi strică rostul iar, și iar,
In nemărginit In dorul Primă-verei;

Că doar îi este giuruit
De dulcea Primă-vară
In drumu lui, de ger golit,
Verdeață să-î răsară.

De căldură și lumină îi da cer mai dulce fior.
Soarelui iubit să placă: ale soarelui comori
In răcoarea dimineții când privighetorea cântă,
Soarele glob roș ca focal, bate 'n porți la răsărit,
Aurora îi deschide, îl privește, să încântă,
Scut omint de fericire când cu soarele cuvântă.

PRIVELIȘTE DE PRIMĂVARĂ

Pre-Aurora 'n așternutu-î de azur o am surprins,
Rumenă și drăgălașă sub coperemânt de lună;
Iar luceafărul, brilantul de lumină cerești aprins,
Îi făcea o diademă între alte stele prins.

Rumenă și drăgălașă sub coperemânt de lună,
Ea se spală 'n roua nopții ce-o culege de pe florî,
Și vîzînd că prime raze împrejurul ei s'adună
Se roșește de plăcere și cu ele se 'ncunună.

Ea se spală 'n roua nopții ce-o culege de pe florî
In răcoarea dimineții când privighetoarea cântă,
Soareluî iubit să placă: ale soareluî comorî
De căldură și lumină îi dă cei mai dulci fiorî.

In răcoarea dimineței când privighetoarea cântă,
Soarele, glob roș ca focul, bate 'n porți la răsărit,
Aurora îi deschide, îl privește, să încântă,
Scurt minut de fericire când cu soarele cuvîntă.

Soarele, glob roș ca focul, bate 'n porți la răsărit
Și voios pe cer s'aruncă ascunzându-se 'n lumină;
Aurora pălind, piere; luna, discul ei albit
In nemărginire 'l pierde, căci la soare a privit.

Și voios pe cer s'aruncă ascunzându-se 'n lumină
Dătătorul de viață și eternul băjenar.
Inc'o zi, o filă-a vieții de umplut; și fi-va plină
Cu aceleași lucruri: Viața-i monotonă, nedeplină.

Dătătorul de viață și eternul băjenar
Se coboară la apusu-i în roșatecă lumină...
Muncitorul lasă lucrul... Inc'o zi trecută dar!
Noaptea rupe vëlul zilei; viața înc'un fir amar!

PRIVELIȘTE DE VARĂ

Area la sfințit se 'ncinge c'un briu lat d'un roș ca foc

Și o liniște adencă să împrăstie 'n tot locu...

De abia dacă s'aude pleoscăitul ușurel

Când de maluri se lovește apa Bistriței. — Cu el

Să 'mpreună fișuțul frunzelor, și-un vânt molatec

Chiamă omu la odihnă subt copacu singuratec.

Briu se descinge, pică, iar pe-al zării lung hotar

Seara să îmbrobodește cu 'nstelatul ei ștergar.

Eac'o plută încărcată pe curatul riū plutește,

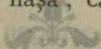
Un flăcău, la mână ager, cu-agerime-o cărmuește;

Stînjenu de lemne 'și duce la oraș ca să 'și'l vînză...

Pluta merge... iar flăcăul zice doina dintr'o frunză;

Pluta merge, gându-î sboară la mândruța lui de-acasă:

Vezi că dragostea li-î nașă; casa, casă; masa, masă!..

De o dată cu-amurgirea, să aud răsunătoare,

Plănsetele ascuțite ale blânelor mioare

Și-ale mîeilor sburdalnicî, lângă mume alergând:

Behăit de oi și capre, și telincele sunând.

Toate turmele coboară coasta muntelui la vale;

Ear la fie-care turmă, cu samarul peste șale,

Calcă rar măgarul trufaș, dând și el din când în când

Câte-un sbieret, de răsună munții, văile, pe rënd.

PRIVELIȘTE DE TOAMNĂ

Șerul este ca leșia. Pe subt el se plimbă vîntul
Nori de praf iscând și 'n spațiu fugărindu-î val-vîrtej,
Frig de zile 'ntregi. Ici, colo, frunzele pătând pămîntul,
Gălbenite și uscate, Toamnei fac un trist cortej.

Rîndunelele își lasă cuiburile și s'adună
Pe la streșine de case, și cu grijă, sfătuiesc ;
Să alcătuie în pâlcuri și, luându'și ziua bună,
De pe-aici, spre țeri mai calde, sboară, se călătoresc.

Cioarele rămân stăpâne, și, ca pasări pîeze-rele,
Înnegresc mereu văzduhul, cărduri, cărduri apărînd,
Prevestind stricarea vremei, bucurându-se 'ntre ele ;
Înnegresc întinse lanuri, semănite de curînd,
Lacome, cu-ale lor cîocuri boabele de grâu cătînd...

Iar cînd soarele se vede străbătînd cu greu prin neguri
Ca un mare glob metalic înnegrit în foc, — și cînd
Izbuteste 'n miezul zilei a luci voios pe ceruri, —
E ca lumea ce se 'ntoarce de la mortul de curînd :
Îngropat, — ea bea, mănîncă și sfîrșește-apoi... uîtînd.

Desgoliți, în jur, copacii; frunze subt picior strivite,
Dând un freamăt surd și jalnic, ultim geamăt de murin
Câmpul a pustiū sunându'ți, cu fânețele pălite,
Iată peste ce lucește soarele, în van zîmbind...

Numai brazil să mai află prin cei codri de la munte,
Vii, pe lângă-atâta moarte,—ca eroii legendari,
Mari viteji lăsați de Fire, într'adins ca să înfrunte
Pe deșertii cari strigă: «numai noi putem fi mari»!...

PRIVELIȘTE DE EARNĂ

§ Sînt zile 'ntregi de cînd tot ninge, aci cu vînt șuerător,
Ce fulgii de omăt îi duce într'un vârtej amețitor, —
Cum patemile arzătoare, subt aparențele de ghiață,
Fac vijelii cumplite 'n suflet și ning prea timpuriu în
viață ; —
Aci ninsoare liniștită, fulgî mari ce pică drepti, în șir,
Și țes din caierul de nourî al iernei rece coviltir ;
Aci mărunți și rari, în aer potop de fluturî ce s'alungă
S'apropie și se 'mpreună ca mai degrabă să ajungă.
Schimbare-apoi : aci poleiul, odraslă-a frigului scăzut,
Dă lustru pânzei de zăpadă ; aci, cu frigul re'ncept,
Rătunda mazărică prinde să ciuruiască mică, deasă,
Ca niște șirurî de mărgele ce 'mpodobesc o pînză-aleasă.
Acum ninsórea stă, iar gerul, suflarea lui cea strîngătoare
'Și-o 'mprăștie pe marea pînză ce-ascunde drumurî și
ogoare,
Suflare care arde, frige pe unde-atinge tot ce-î viú.
Se înserează. Cer statornic posomorît și cenușiu.

Pe crângile atâtor arbori ce pun o stavilă vederii,
S'așează-a gerului flori albe ce înfloresc în faptul serii
Și, floare pusă lângă floare, vezi rămurile clădării,
Iar uriași se par copacii învestmântați în blănării.
Și tot coboară noaptea lungă pe-obraz cu sombru vël

de ceață
Subt care satul se ascunde, părënd trecut în altă viață
Și numai lupii, domni ai nopței, de pântec amintindu-și, ies
La lupte crâncene cu câniî încăierăți atât de des.

În casă-îi cald și gândul leneș de dulci visări e pregătit,
Visări ce n'au nici o idee cu chip vëzut și lămurit;
Visare-a corpului ce cade într'o plăcută moleșeală,
Când gândurile 'nvălmășite n'au dor să iasă la iveală.
Te uiți la limbele de pară ce 'n gura sobei șerpuesc
Ce, împletindu-se 'ntre ele, povestea par'că-și povestesc:
«Copaci, de viață plini, toporul ne-a smuls din draga
noastră lume,

«Ne-a prefăcut în bucățele, ne-a dat la toate-acelaș
nume;

«Din lemne, flacări, și din flacări cenușă fără nici un
scop;

«In lume toate se transformă: Sunt pentru viață legi
un snop

«Și pentru moarte numai una!» — In așternutu-î de
jăratec

Să trece flacăra cu 'n cetul... iar somnul vine blând,
molatec...

Dar iată ziua că mijeste printre perdelele lăsate
Și dimineața își arată a ei lumină întunecate.
Perdea de ceață; toți copaci de promoroacă 'nvăluți
Zăpada scârțâe ca sticla sub matinalii pași grăbiți.
Din coșuri iese în coloane, ce drepte 'n aer se ridică,
Fum alburiu,—atâtea fumuri ce pâcla gerului despică.
Pe fundul cenușiu al pâclei, ca pete negre, trec și pie
Un cârd de ciori înfometate ce hrana 'n țipete își cer
Dar iată pâcla se subție... un luminos glob alb sclipește
O roade 'ncet, o risipește, și soare vesel se ivește.
Omeții strălucesc de par'că sunt diamante mii pe căi.
Ușoare, săniile sboară, cu sunet viu de zurgalăi.

MOȘ-AJUNUL

Isenin de sticlă. Noaptea 'i 'naintată...
Chiciura îmbracă pomii amoriți.
Scărțae zăpada sub picior călcată,
Gerul și cu vântul umblă înfrățiți.

O măiastră mână vine și sădește
P'a ferestrei geamuri ale iernei flori.
Flacăra din sobă cum mi le zărește
Repede le-aruncă sute de colorii...

Eă, cu tocu 'n mână, încălzit de focul
Care, îndărătu-mi, arde 'n sobă viu,
Torc și țes cu mintea, așteptând sorocul
Să apuc ideea și pe loc s'o scriu...

Dar suveica, furca, nu vor să s'avînte.
Una par'că n'are fir, alta fuior...
Și cocoșii iată că încep să cânte
Fără să pot prinde vr'o idee 'n sbor...

Apoi, subt podele, fără încetare
Niște draci de șoareci să tot sbeguiesc,
Speriind ideea tocmai când îmi pare
Că e bine-aflată și s'o scriu pornesc...

Tac de la o vreme duși ca să se culce.
Plin de bucurie, iarăși mă 'ncordez :
Liniștea 'n căldură e așa de dulce!
Și ce simț, a scrie, mult mă desfățez.

O idee, două, vin pe nesimțite,
Dar când pe hârtie voiū să mi le pun,
Sub ferestre-mi strigă glasuri ascuțite :
« *Bună dimineața la Moș-Ajun !* »

Ei, poftim de scrie !... Dacă pleacă unii
Te trezești cu alții, vrënd câte-un covrig.
Pân'la ziuă ast-fel, vin, să duc, nebuniū,
Cu povestea : *dă-ne, că murim de frig* ».

Ca să scap de vuet, svērl atuncī condeiuł,
Sting lumina lămpei, sting și dorul meu,
Las suveică, furcă și cu tot temeiuł
Mē arunc la sīnul domnuł Morfeū.

NOAPTEA

La ferestre Lumineî, Noaptea, negre-î perdele
Lasă 'ncet și-apoi le prinde cu nenumărate stele,
Ținte d'aur lucitoare... Unele, neprinse bine,
Lunecă în negrul haos pe fâșii de vii lumine...

Și, încinsă cu eșarpa alburiei căi lactee,
Noaptea stăpânește lumea ca regină și femee;
Supunând voinței sale orî și ce viețuitoare,
Tirania-și îndulcește visurî dând fermecătoare...

Tînără, de și din veacurî viața i se împletește,
In oceane, mări și lacurî, ea cu drag se oglindește;
Iar în përu-î ca ebenul, luce ca găteală rară,
Luna 'n faze felurite și luceatërul de seară..

Teiul, pe aripî de vînturî, dulcî parfumurî îi rësfră,
Noaptea, 'n calea-î recoroasă, cu deliciî le respiră;
Candida privighiătoare, în desişurî deșteptată,
Zice doinele-î sublime: Noaptea plînge 'nduioșată;

Și pe florile-adormite, lacrimile ei divine
Picură pe nesimțite în brilante cristaline.

.....
Pentru lumea care doarme vine ceasul cel mai dulce,
Când, în obosire, Noaptea vrea și dânsa să se culce.

Zorii, copilași ai zilei, prind a se ivi pe zare
Și desprind în a lor joacă ici stea mică, ici stea mare
Curioși apoi, ridică colțul negrelor perdele:
Ziua, încă somnoroasă, iese 'n porți zîmbind la stele.

Dincolo d'azur, în casa Haosului, soț și rege,
Noaptea se retrage-atuncea, iar Lumina se alege
Din cele din urmă umbre. — Ziua-î viață și mișcare;
Reculegere e Noaptea, moarte 'n viață, și uitare!

A TUNAT!

În întinsa-î albăstrime ceru-î limpede. Moș-Soare
Iși aruncă-a lui lumină și căldură pe ogoare.
Iar plugarii, voinicește trag la brazde peste ele
Indemnându-și boulenii cari, plugurile grele
Le urnesc de-abia. Pămîntu n'a vădut un strop de ploaie
Pieptu lui uscat de sete să-l adape, să-l mai moaie.
Și plugarii cer, se roagă pentru fi-te ce ogor,
Pentru vite, pentru dênșii, pentru muncă mai cu spor.
Iarna grea cu mari troiene s'a pornit de-acu întreagă;
Toți așteaptă primăvara, iarba, pasărea pribeagă,
Mugurii de florî și frunze, iarba 'n holde să rêsără,
In vestmînt de veselie Fîrea să se 'mbrace iară.
Cald e soarele, ce-î dreptu, însă *babele*-s poznașe
Că bătrînu are, ci-că, minte de copii în fașe :
Și te pomenescî că toana iar le vine-a se sburli
Și din pletele lor sure cu omăt a fulgui.

Cam așa grăind plugari, vęd ivindu-se pe zare
Niște nori, la față vineți, mici părënd din depărtare.
Cu încetu, cu încetu se întind și ceru 'mbracă
Gata par'că, în mânie, alt potop acu să facă.

— Măre, ce spuneam de *babe*, pune-le-ași la toate coarne,
Vezī că aũ de gând pe semne iar ninsoare să ne toarne ?

Zice un plugar. — Ba pare c'o să dee Dumnezeu
Ploaia ce voiam cu toți, zice altu. Ce spun eũ :
Mana cea cerească, ploaea, începu cu picătura,
Și ei toți, la culme veselī, s'ațineaũ în sus cu gura,
Ca să prindă câte-o boabă. Iar atunci, din depărtare,
Auđiră toți un vuet, slab întâi, apoi mai tare,
Iar cu cât venia spre dênșiĩ tot mai mult creștea 'n

tărie.

Tună! Tună!... ei strigară. Primăvara o să vie.

Și atunci o licărire fruntea norilor brăzdă
Și de-o lungă detunare valea 'n lungu-ĩ răsună!

Cu o mare repeciune vjje dorita ploaie,
Cu nesaț pământu-o soarbe și într'enska setea-și moaie.
Apoi prinde-a cerne deasă ca prin ciur, ca printr'o sită
Și cu tunetul se duce după cum a fost venită.

Un miros de primăvară, cu a vintului suflare
Se împrăștie în urmă peste câmpī în depărtare.

Iar plugari lung răsufă aierul plăcut, curat :

— Heĩ, de-acuma primăvara a venit... căci a tunat!

PRIMĂVARA!

Purcede Zîna Primăvară, —
Virgină de-o mândrețe rară, —
Din Țara-î pururea cu flori
La lungă cale fără nume
Prin alte țări din largă lume
Să semene-ale ei comori.
Îi sunt 'nainte mergătoare
Căldura razelor de soare,
Un dulce și plăcut miros,
Și-a ghiocilor grămadă
Ce se strecoară prin zăpadă
Rîzând de-un cer mai mult noros,
Moș Făurar e finul Iernei; —
Și-î zice ea mereu: «așterne-î
«Crăieseî mândre un troean,
«Că doar o da și-o fi să 'nghețe
«Atâtea daruri de mândrețe,
«Ochî galeși, buze de mărgean ...»

Iar Moșu, căruia-i sticlește
Și lui privirea, când zărește
Așa comoară de copil,
Aci sprâncenile-și încruntă,
Aci mânia Ierni'nfruntă
Rîzînd cu zile de April.

Atunci, geloasă, baba sare
Și, din a Nordului ghițăre,
In drumul zînei liniștit,
Pornește nouă babe rele
Să scuture troene grele
Din pîru lor de anî albit.

Și ninge Dokia, nebuna,
De face val-vîrtej tot una
Văzduhu 'ntreg, pămîntu 'ntreg...
Mai umblă cele opt pe urmă,
Și plîng, și scarmăna, și scurmă,
Dar cu izbîndă nu s'aleg :

Incântătoare vale,
Căci Marte, bun fecior de lele,
Să luptă rînd pe rînd cu ele,
Și se strecoară ca un fur
De-apucă zînei o zîmbire
Și câte-o galeșă privire
Din ochii săi frumoși de-azur...

Și luptă, — să se rupă 'n două,
Că nu-î puțin să lupti cu nouă,
Când Prier, fiu de Impărat,
Frumos, ca ceasul revederii,
S'arată 'n calea Primăverii
Cu zile calde, cer curat!

Frumos și el, și ea frumoasă,
El drăgăstos, ea drăgăstoasă,
Să giuruie să ducă traiu
Ce însoțire! Ce plăcere!
Iar dulce luna lor de miere
E 'n timpul rozelor — în Maiu!

VALEA BUDEȘTILOR-SUCEVEI.

Când soarele îi trimete
în față snopi de țare,
Din vâlcă și-atât de departe,
și-atât de aproape pare,
Când valea să deschide
și moș-Ceahlău-apare,
Moșneag de multe veacuri,
de timpuriu albind,
Pe când la poale câmpul
tot rîde, înverzind.
Incântătoare vale,
ce veselă se 'ntinde,
Culcată între dealuri
cu trup împestrițat, —
Ea însă și asternută
cu fel de fel de pățuri
Ce farmecă privirea
cu boiul lor schimbat.

Incântătoare vale,
Că nu tu pari ca o iubită
Când în larg-haremul Firei
Frumos, cu dragoste păzită
De uriașul care,
Cu zău la orizont clădit,
Privește lung la tine,
Măreț și neclintit.

Când soarele 'ți trimete
în față snopî de raze,
Din vână, innegrește
bătrânul păzitor,
Și pare că asudă
de chin și gelozie
Căci tot se joacă 'n dreptu'î
un abur plutitor.

Când soarele apune
și zarea purpurie
Pălește 'n umbra serei, —
Ceahlăul, liniștit,
Pe cap își pune-o scufă
de ceață cenușie,
De-al nopței întunec,
treptat, învăluit.

Tăcere și răcoare,
și farmec totdeauna...
Intr'un tărziu mijeste
de după dealuri luna...
Ceahlăul doarme 'n pace,
de lună nu-î gelos...
Iar călătorul pleacă
cu sufletul duios.

PE APA BISTRITEI

I

Gu valuri limpezi
| Ce viū s'alungă
Bistrița curge
In calea-î lungă.
Vecinic pe dînsa, —
Din mal în mal, —
Aceeasi apă,
Val, după val;
Și trecătoare
Necontentit
Nu 'și mai întoarce
Pasul ursit.
Așa și vreme,
Viață și oameni,
Trec, tot aceiași,
Valuri ce-asamenî.

II

Barca s'avîntă,
Despică valuri...
Trec iute 'n lături,
Verzile maluri.
Ca de pe-o punte
Fără hotar,
Soarele 'n drumu-î
Lung, secular,
Răsfrînge raze,
De-aur scînteî,
Pe fața apeî
Și 'n fundul ei.
Vîntul adie
Ca mîngîierea...
Dulci, dulci momente
Ne dă plăcerea.

III

Ca vîntul aprig
Pe unde line,
Gîndul meu dornic
Sboară *la tine*...
Ear, melancolicî,
Ochiî mei cat'
Pe luciul apeî
Învêlurat

Urmărind par'că
Un tăinic vis
Cu raze d'aur
Pe unde scris...
Barca s'oprește,
Visul se șterge...
Pe drumu-î vecinic
Bistrița merge...

IN JURUL FLACĂREI...

În jurul flacărei de gaz
Ce fierbe 'n globul străveziu,
Un flutur face mare haz, —
Al serei flutur alb sglobiū.

În jurul flacărei dă roate,
Apoi, în umbră de unghere
Să pierde... par'c'ar vrea să scape
De pierzătoarea ei putere.

De-odată 'n repede avînt
Să 'ntoarce ear, atras, orbit:
O flacăra e pe pămînt
Și el al flacărei iubit.

Sărut împărțitor de moarte,
Mistuitoare desmierdare!
Ce mai rămâne dintr'un flutur
Când mândre aripă nu mai are!

LA SAPĂ

În arșița ce dogorește,
În vântul ce pârește fata,
La munca sapei se trudește
De cum mijeste dimineata,

La munca sapei se trudește
Rumânul vecinic muncitor;
El din pruncie se 'nfrățește
Cu vecinic harnicul ogor.

El din pruncie se 'nfrățește,
Și prinde dor ce nu se șterge
De-acest pământ care-l hrănește,
Și 'n care-odată el va merge;

De-acest pământ care-l hrănește,
Pe care-odată-l va hrăni,
Cu trupu-î, ce se oțelește
Acum în munca d'a trăi.

Cu trupu-î, ce să oțelește
In multe-anevoinți ce-apasă,
Plecat, el brazdele plivește
Cu toți ai lui mari, mici, din casă,

Plecat, el brazdele plivește
Și tînărul porumb ivit
Cu îngrijire cuibărește,
Ca pe copilul mult iubit...

Cu îngrijire cuibărește,
Prin brazde sapeî drum deschide,
Și merge, merge voiniceste:
In urma lui ogorul rîde.

Și merge, merge voiniceste...
In șiruri, micul popușoiu
Rămâne curățit și crește
Vězënd cu ochii, nalt, vioiu...

Rămâne curățit și crește,
Ear biet rumănu 'mbucurat:
— «O! Doamne, ploaie dăruiește,»
Se roagă; «eată l'am săpat!»

CÂMPUL

Eun ocean de fire ce 'și poartă spicu 'n frunte,
Și pururea 'n mișcare la batere de vînt,
Iar soarele d'asupra-î trecînd ca pe o punte,
Revarsă 'n el căldură, dă firelor avînt...

La seceriș cu 'n cetul acest ocean de fire
De insule se umple, — archipelag de clăi; —
Pe ele, câte-o barză coboară spre-odihnire,
Iar cioara la hoșie, 'și 'nvață puii săi...
Cârsteiu-î trist și tace căci nu mai are unde,
Nesupărat de nimeni, să cînte 'n grâu ascuns;
Iar pitpălacul geme, c'un glas ce te pîtrunde,
Că prea e cald, că n'are în veci plăceri d'ajuns.

D'o-parte pițigoiful, gelos de ciocârlie
Că pururea-î voioasă și cîntă, pe cînd el
Își pierde, vara, glasul, — pe gaiță îmbie
S'o certe și la cîntec să nu-î dea pas de fel.

Pe-o creangă turturica de soțul ei vėdană
Stă neclintită, tristă... și cerul e senin!...
Indiferente-'s toate când inima e-o rană :
O! unde-ı vınătorul să-ı curme-adâncul chin!

Pe marginea 'nflorită a unui lac din ploaie
Un cocostirc se plimbă încet, cugetător,
Se uită lung la apă și gâtul își îndoaie :
Stă par'că să deslege problema *viitor*!

De-un filosof ca dınsul priveliștea e demnă :
Porumbul cu-a lui hlujuri înnalte, dese, verzi,
De pare o pădure; tăcerea e solemnă,
Tăcere ce te-ajută pe gânduri să te pierzi.

D'asupra lui seninul, — nemărginire, haos,
In care nor vr'o dată nici pare să fi fost
De limpede ce este, — principiū de repaos
Pe care Vecinicia îl știe pe de rost...

Dar eat-o 'mpușcătură în porumbiște: bietul
Cugetător tresare din gândurile lui,
Aripile 'și întinde și 'ncetul cu încetul
Să duce... făr' a'și spune gândirea, nimėnuı...

Dintre porumburı iese pândarul ce-o rėpuse
Pe turturică... Eat-o scutită de durerı...
Pândarul o țintise, pândarul petrecuse :
O! une orı și omul cu ce fel de plăcerı!...

Cât de pestriț e câmpul : ici e uscat, ici verde,
Ici stă să se cosiască și dincoaci e cosit...
Așa-î în toate-a lumei : tu ieși și altul pierde ;
Plăceri și suferințe ; nimic desăvârșit.

La seceriș cu 'ncetul oceanul vast de fire
De insule se umple, — archipelag de clăi...
La treer s'or prefăce în boabe și în șire...
Prefacere e 'n toate pe vîetei noastre căi...

FRĂSINA

I

Pornit-aŭ vestea din Bicaz,
Cu vilvă 'n țara toată,
Că nu e fată mai cu haz
De cât a Sandei fată.
Cu haz la vorbă, märe hăi,
Și mândră coz la față,
Răpune bieților flăcăi
Tot rostu lor de viață.
Când pe cărarea dintre fagi
Cobóră la izvoare, —
Sa'ți fie, zău, pe lume dragi
Minuni de fetișoare,
Și'ți pare că ți s'a ivit
Vr'o zină din poveste,
Iar locului rămăi țintit:
E cum n'a fost, nici este.

Cu cordeluțe împletit
In două cozi bogate
Un păr d'un negru lustruit
Îi cade lung pe spate.
Sub fruntea-î mică, ochi vioi
Și negri, te săgeată;
Și blânzi, și strașnici, amândouă
Tot sufletul 'î-arată.

Boboc de flóre-î gura ei
Cu două șiruri dalbe
De fluturi gingași mititei
Cu aripioare albe;
Iar vorbele ce curg din ea
Ca faguri de miere;
S'o tot auzi grăind ai vrea;
Atunci obida 'ți pier.

In unda mândrei cămășuți
Influturată 'ntreagă,
Hălăduiesc hulubi drăguți
In gură cu câte-o fragă,
Și sar, se jocală bucuros
Pe mijlocul subțire
Ca trestia de mlădios
Și gingaș peste fire.

De ești mai hâtru și 'mî-o ieî
La harța șaguielii,
Mi te crucești de duhu ei
Sub farmecu sfieiî.
Dar cât de bine să te ții,
Ca s'o rămăi vr'o-dată
Chip nu-î, pe când rămas să fii
Poți să te-aștepți îndată.

Muriau cu zile după ea
Căți-va ce-o îndrăgise.
Frăsina însă 'n jale grea
Pe toți îi adincise.
Și doar ierau flăcăi vînjoși
Tot unu și-unu 'n spete,
Cu boi, cu pluguri, — arătoși,
Ochiți de alte fete...

Rîdea de toți cu meșteșug
Că nu puteau să-î poarte
Nici unu pizmă, vicleșug,
De și-î durea de moarte.
Rîdea de dragoste apoi...
«Zău, ce păcat că are
«In loc de inimă un sloi»,
Zicea mulțimea mare.

II

Dar eacă, mare, dup'o zi
De mare vânătoare
Că 'mî-o vëzu, cine-o 'ntîlni,
Mâhnită, gânditoare...
Și vestea a purces în zbor
Trecînd din gură 'n gură
Ca fulgeru din nor în nor, —
Ca sate 'ntregi știură.

Toți s'ntrebaū, toți se suceau
Pe-alături de Frăsina;
Dar zilele în șir treceau
Și nu aflaū pricina.
Ear ea, drăguța, se făcea
Sulfină, din bujor.
— Nicî rîs, nicî șagă, ci fugea
De ochii tuturor.

Nu mai erau nicî șezători,
Nicî hori ca altă dată,
Nicî cântece la cei păstori
Pe culmea depărtată...
Cu toți stăteaū mâhniți așa
Că parcă dase 'n sate
Vr'o boală grea ce semăna
Dureri nemăsurate.

Și lucru, mare, așa stătu
Pân' ce într'o zi cu sóre
Ca vîntul vestea străbătu
De-o altă vînătoare.
Atunci Frăsina tresări,
Și, ca din morți sculată,
In lume earășî se zări,
Cu fruntea 'n seninată.

Era ca floarea ce-a tînjit,

De vînturî abătută,

Și care 'n fire și-a venit,

Furtuna grea, trecută.

Dar urmele de chin puneau

Pe fața ei voiósă

Alți nurî, ce par'că o făceau

Cu mult mai drăgăstósă.

Se arătâ; — la toți rîzând, —

De cum veniră zoriî, —

In fruntea fetelor pe când

Sosiră vînătoriî;

Ear când dintr'înșîi toți, zări

Pe unul numa 'n dreptu-î

Se 'nviorâ, îngălbeni,

C'un lung oftat în peptu-î.

Dar și chiposu vinător

Rămase în uimire....

Cătă la ea și-oftând de dor

Purcese cu grăbire.

Ear vestea ce s'a răspândit

Pe-amurg, în munți, câmpie,

Fu că Frăsina a pierit...

Dar unde? Nu se știe!...

ZI DE VARĂ

Șe crapă-abia de ziuă.... Ce aer! Ce răcoare!

Răsufli cu nesațiu, te simți voios, ușor....
Iar ochii ți se plimbă pe 'ntinsele ogoare
În care grâul verde se mișcă 'ncetșor....

Ce freamăt plin de taină! Ce vînt plăcut adie!
Ear valurile d'aer 'ți-aduc miros de flori:
Salcâmiș se 'ncovoiaie sub greaua clădărie
A florilor lui albe ce par niște ninsori....

Din grău de-o dată sare voiósa ciocărlie
Și innurî de mărire intoană al sėu cãnt;
Sė 'nnalță către sóre, sė 'nnalță, 'nnalță vie
Ca dese orî să cadă trăsniță la pãmînt.

Ce-î pasă de vieață! Destul că sė îmbatã
De farmecele firei ce viața-î îndulcesc,
De raze strălucite spre care e mánatã
De-amoru-î pentru Soare, iubitul eî ceresc.

În tainica pădure privighiătoarea zice....
În triluri pline d'artă împrăstie comori
De melodii sublime.... Te simți atunci ferice
Și inima'ti să bate sub cei mai dulci fiorii.

Cuprins de-o duiosie ce 'n ochi aduce lacrimi,
Ascultă.... iar corpul uită lumeștile-î simțirî;
Te uîți pe tine însu'ti, și ești uitat de patimî;
Trăiești prin suflet numai în lumea d'amintirî.

De mult privighiătorea a încetat și încă
Te afli dus pe gândurî, plecat și neclintit....
Dar iată coșofana, din liniștea 'ți adîncă
Te readuce lumei c'un țipăt ascuțit.

Pădurea 'n întregime acum e deșteptată :
Ici cucul, dincoaci mîerla, ici grangurii vioi,
Și gaița cea bună de gură și șireată,
Și presure și vrăbii, sticleți și pițigoii....

Și ciocârlanii gureși, cîrstei și pitpalace,
Nøean întreg de păseri ce furnică prin grâu,
Fac un concert de glasurî, confuz, ce nu mai tace,
Cu grațios concursul brotacilor din rîu...

Pe landră, pe neghină, răsare și pe nalbe,
Pe musețel, sulfină, alergă alt popor
Cu-aripi subțirî pudrate, strevăzetoare, albe,
Voios și nebunatic și pururea în zbor....

Un flutur 'ți-amintește a ta copilărie,
Ale juneții tale plăceri și nebunii ;
Admiri atâta farmec și-atâta gingășie,
Îți par purceși cu viața din sfere azurii.

Dar din părerea mândră de treci la cercetare,
A inimii avânturi atunci se potolesc
Și ochii ved cu mintea : sub nouă formă-apare
Tot ce iera 'nnainte poetic, pitoresc.

Pe ramuri și pe frunze, în marginea păduriî,
Omizile scârboase la sôre se tirăsc,
Se svîrcolesc, se joacă în arșița căldurii,
Și, lacome la culme, copaciî desfrunzesc.

Și când gândești că ele în fluturi se transformă :
Din slute, lungi, roșcate, përoase : fluturei !
Deosebirea 'ți pare, întâi, a fi enormă
Și însă, căutându-i, găsești omida 'n ei...

Ce legătură strînsă cu faptele din lume !
Icoană-a multor oameni netrebnicî și avizi
Ce 'n greua luptă-a vieții, obscuri și fără nume,
Încep târâș să urce, încep a fi omizi...

Să 'ngroașă, prind putere, purced spre transformare,
Ruină, lacrimi numai, lăsând în urma lor ;
Ear când pe-o treaptă 'nnaltă s'aū ridicat prin stare
Și cu aripi de fluturi încep să umble 'n sbor,

Te ametește-albețea aripei lor fardată,
Și pulberea cea fină și transparența lor, —
Căci albul este simbol al curăției... Eată
Că-î crezi curați ca ziua cinstindu-î făr' să vreî.

Și dînșii fac paradă de însușiri frumoase,
Planează tot prin sfere de roze și de crini,
Ear lumea amăgită de aparenți lucioase
Le curăță chiar drumul să nu 'ntilnească spinii...

Și numai când de-aripe 'i-apuci, prilej anume,
Atunci vezi ce-ascund ele, atunci te 'ncredințezi
Că trupu-î de omidă, — că tot ce luce 'n lume
Nu-î aur..., că din fluturi se nasc omizi grămezi...

*

In timp ce dai gândirii o liberă pornire,
Căldura zilei crește, ear vîntu-î nesimțit.
In arșiță țeranul prășește cu 'ndârjire:
E rodul muncei sale; de el va fi hrănit...

Și seara îl găsește tot cu sudori pe frunte,
Cu grija că nu plouă, cu ochii cercetând
Ce are de gând cerul... Un nour cât un munte
Să tot întinde iute tunând și fulgerând.

Nădejde amăgită, căci trece și se pierde
Ca o făgăduință a oamenilor mari...
Ear noaptea să întinde peste câmpia verde
Și peste-a lui necazuri și trude-atât de-amari.

In larg palatul firei cu noaptea de odată
Și liniștea reintră. Abia din când în când
Vr'o pasere ici, colo, — pe craca destinată
Pentru odihna nopții, — de mai auzi cântând.

Cuprins de oboseala întregii zi de vară
In muncă petrecută, odihna cat curând;
Las poesia nopței, o las ca pe-o povară,
Și-adorm, la poezia de-a doua zi visând.

— 122 —

O NOAPTE DE APRIL

Pădurea 'n freamăt liniștit
Subt razele de lună,
C'un farmec dulce negrăit
Poenile 'ncunună.

Noroadelor de vietăți
Gătite-acum culcării,
Lăsați odihna pe-alte dăți :
E noaptea desfătării !

Și florī ascunse prin desis
In pacea tăiniciei,
Iviți-vē în luminiș :
E noaptea poesiei !

Și voi dihaniī ce, la drum
Stați puse pe hrăpire,
Lăsați-vē de pradă-acum :
E noapte de iubire !

Vă strângeți licurici, miș, miș,
Cu licărirea vie,
Și faceți mare de făclii:
E noapte de-armonie!

Și fie sus făclii, și jos;
Lumina-î viața Firiî;
Sărbătoriți-o luminos:
E noaptea fericirii!

Tăceți! — Semnalul este dat,
De pe o cracă 'n umbră.
Un glas duios a răsunat
Până 'n desimea sumbră.

Și altul îi răspunde 'ncet
O gamă-armonioasă,
O întrebare de poet,
O șoaptă amoroasă:

— «Ești tânără și tîner sînt,
Și inima mi-î plină
De-un dulce și duios avînt
Ce viața-mi însenină.

«O! naltă-ți, naltă glasul tău,
Comoară de-armonie,
Și spune sufletului meu
De vreî să-î fii soție.»

Și dornicul privighiător
Așa își cântă dorul
Cu glasul lui desmierdător,
Ce-l încălzește-amorul.

— «Și sufletul îmi e cuprins
De-o tainică pornire
A unui dulce dor nestins
De viață prin iubire!

«Iar glasul meu de ți-o plăcea
Cum își doînește dorul,
De te-o vrăji cântarea mea,
Vin, fi-mă soțiorul!»

Așa cu glas armonios
Privighiătoarea, dulce
Indeamnă pe-al ei soț duios
La sînu-î să se culce.

Așa în preajma lor, așa
Prin crângi până 'n desime
Pădurea 'ntreagă răsuna
De melodii sublime:

Un paradis, în care mi
De glasuri se 'mpreună
Și curg în valuri de-armonii
Subt farmecul de lună.

O! mândrelor privighiători,
— A inimă simțitoare
Poetice și dragi surori
Din lumă desfătătoare!

Artiste în al vostru cânt,
Artiste și 'n simțire,
Voă vă 'nsoțiți pe-acest pământ
Prin cântec de iubire!

Pe-o lume-a căreea simțiri
Prin calcule se poartă,
Voă prin poetice porniri
V'alcătuiți o soartă.

In lume tot falșificat:
Toți zic, le place arta.
Paradă! căci de-aă ascultat
Din «Huguenoți» sau «Martha»,

E moda care-ă îndemna,
Și moda tot transformă: —
Se strîng podoabe-a-și arăta,
Aplaud', simt... de formă.

Al muziceă accent ceresc
Într'ênșii n'ăă răsunset,
Și poesia ce iubesc
E cu metalic sunet.

Voi v'ascultați religios, —
Norod de artiști de geniū, —
Al vostru cânt sublim, duios,
Pe-al artei nalt domeniū!

Voi vă 'nțelegeți, v'admirăți,
Și 'n culmea fericirii,
Pereche casnică formați
In larg palatul Firii!

Și noaptea trece, zorii vin,
Ear luna cea bălaie
Coboară 'n marea de senin
Pe-o galbenă văpaie!

Ear prin pădure, melodii
Tot sună... răsletite:
Sînt ultimele armonii
A nopții fericite!

CREDINȚA.

Măi credincios, măi creștinesc
Din neamurile toate
Ca neamul nostru plugăresc
Un altul nu se poate.

Vezi-că, și mici și mari 'și-aŭ pus
In țarină munca, banul ;
Nădejdea toată o aŭ sus,
Bogatul și sërmanul.

In vremi de ploă făr'de sfirșit
De par'că știă, cu luna
S'aŭ apucat și s'aŭ tocmit
Să țiră într'una,

Vezi pe plugar, ne-astimpërat,
La cer nălțând privirea ;
Dar ceru 'n nori e îmbrăcat,
O ceață-i toată firea ;

Și fi'ncă ceru-î grija lui
O clipă nici că'l uită ;
Mai face, drege, 'n pace nu-î
Că ear pe sus se uită !

In vremi când soarele focos
Și vîntul cald de vară
Ard grânele, că sus și jos
E numai foc și pară,

Cu ochii fuge tot la cer
Și 'n lung, și 'n lat privește
De nu cum-va cu porți de fier
Văzduhu se 'ntărește...

Un tunet cum l'ar sgudui!
Cum 'și-ar mai face cruce!
Cât de departe-ar bubui,
Nădejde 'î-ar aduce!

Un nor abia-abia ivit,
Micșor cât un grăunte
Cât de degrabă e zărit!
Cu ce sudori pe frunte!

In aburii căldurii stînd
Infășurat pe zare,
Cum mai aștepți să'l vezi urcînd
Din ce în ce mai mare!

Și ochi'ți cată, nesățioși,
Alți nori pe după dînsul,
Din albî, puțin mai negricioși,
Să-î năpădiască plânsul!

Și vin și alții, și se 'ntind...
Departe uite, plouă...
Vezi fulgerile licărind :
— De ne-ar ploua și nouă!..

Dar eacă vîntul procopsit
Că suflă, bată'l sfântul, —
N'ar mai avea de poposit
Loc pe întreg pămîntul!

Și ploaea uite c'a trecut,
Ear praful stă, pe cale,
Stropit, ca de vërsat zăcut, —
Și cați la grâu cu jale.

Auzi tunând, vezi licărind,
Tot crapă-aci de sete,
Și vezi, în ciuda ta, pierind
Vrăjmașii nori în cete.

Și nu poți ca să faci nimic!
Și nu știi, în mînie,
Să blestemî, orî, — cât ești de mic, —
Să rabzi așa urgie...

O rabzi tăcând, drept credincios,
Nălțându'ți ear privirea...
Azi, altul fu mai norocos,
Mâini... tu cu norocirea.

Dar... ziua trece, așteptând
Adese-orî zădarnic,
Drept credincios, la cer cătând
Să fie azi mai darnic.

Hei! păsurî grele te cuprind
In toate ale tale;
Ear vrêmea trece vremuind,
Globind pe toți în cale!

Mai desnădăjduiești, mai tuni
La cer cu supărare,
Știi, par-c'ai vrea să'ți mai răsbnî
De-atâta ne'ndurare.

Dar vezi-c'a vieții rele pier
La ceasul de vecie,
Și-atuncî... te uiți... tot sus la cer,
Iertarea ca să 'ți vie!

Măre, orî cum, mai creștinesc,
Din neamurile toate
Ca neamul nostru plugăresc
Un altul nu se poate!

O NOAPTE DE MAIU

Divitele încep să curgă
De la câmpul de pășune
Către casă rîndurî, rîndurî,
Pe când soarele apune.

Prafu 'n calea lor se 'nnalță
Ca o ceață sângerie
In a soarelui bătaie,
Și se 'ntinde pe câmpie.

Toate sgomotele-acuma
Către sat se'mping, se'mbină,
Ca apoi să se topiască
Intr'o liniște deplină.

Ceața prafului se 'ndreaptă
Către-apus, apoi se pierde
Și curat rămâne cerul,
Satul, drumul, valea verde.

Ziua 'și tot închide fața,
Seara clipele 'și măsoară,
Noaptea, pânza ei cu fluturi
Nesimțit 'și-o desfășoară.

Ear spre răsărit, în umbra
Unor arbori de pe zare
O sprinceană de roșeață
Făr' de veste 'ncet apare...

Și vîzînd cu ochii saltă,
Se ridică și tot crește
Până ce, rotundă, mare,
Luna 'ntreagă se ivește.

Roșie de goană multă,
Nu cumva să 'ntărzieze, —
Palidă și liniștită,
Calea 'ncepe să 'și urmeze...

Ear lumina sa ușoară,
Poleială argintie,
Dă pădurei altă viață
Pe de margini când o scrie.

Ce lumină, și ce umbre!
Câte jocuri norocoase
De penel: subt bolta sombră
Câte insuli luminoase!

Și pe insulă de lumină
Umbre, forme delicate
Ce să clatenă, se schimbă
Și dispar ca fermecate.

Și ce freamăt lin și dulce
Ca o șoptă de iubire,
Care trece printre ramuri
Și se pierde 'n nesfârșire!

Ce mister și câtă pace
Nuș' din care lumă coboară
Și subt bolțile de frunză
Mersu'ți leneș înfășoară.

Și te pierzi în adâncimea
Astui farmec de pădure,
Și lași gândurile 'n voie
Să alerge, să te fure...

Ieși în luminiș, nu aflu
Nici de cum luminei margini,
Și nici ele lor nu'și află...
Depășind a vieții pagini,

Sboară 'n lumă necunoscute
Intr'un haos fără nume;
Dulcea pace le îndeamnă
Fără grijă să se 'ndrume,

Ear tu, fără cunoștință
De e rău, ori de e bine,
Nu'ți dai seamă de nimica :
Viața toată e în tine.

Ești o nouă întrupare
Fără formă, fără țintă,
Și plutești subt raza lunei...
Cine-ar sta să te desmintă ?

Și în lumea de 'nnafară
Cine-ar fi să te recheme
Când nu e nimic în spațiū,
Când nu-î spațiū, când nu-î vreme ?

Nu sînt ele 'nchipuire,
O eroare-a minții noastre ?
E lumină, întuneric,
Nații, ómenī, bolți albastre ?

Nu-î nimica. E un haos.
Nu-î nimica, — și sunt toate
Când te 'ntorcī la viața lumei
Precum lumea o socoate.

Ne-am deprins așa, și zicem
E cutare, este ceea...
Nu-î nimic, — dar e, căci ast-fel
S'a sădit în noi ideea...

De aceea, vezi, despartem
Și creăm pluralitate,
Ne vedem atâția oameni
Cu atâtea destinate;

Socotim pe-al nostru seamăn
Că e altul... schimbăm firea,
Naștem inegalitatea,
Tirania, prigonirea...

Că'l atingem, nu ne doare
Fisicește, și cu minte
Mult ne credem, când, sdrobindu'l,
Trecem repede 'nainte.

Totu-î masă uniformă...
Un om... este omenirea!
Viitor, trecut, timp, spațiu,
Le-a creat închipuirea...

Dar privighiătoarea cântă
Către faptul dimineții
Dând semnalul deșteptărei, —
Și te 'ntorci în lumea vieții...

Din adâncă ta visare
Lung tresări, mirat de tine,
Și de tot ce te'nconjoară,
Și de ziua care vine...

Ai trecut o noapte 'ntreagă
Pe subt bolțile pădurei,
Te-ai uitat în dulce pace
Și în farmecul naturei.

Ai lăsat să-ți sboare mintea
Cine știe 'n care lume
Și acum te 'ntrebî tu însuși
Unde? cum? în care-anume?

Ce-ai gândit? Nimic, mult, poate.
Luna par'că vrea să-ți spuie
C'o priviși întreagă noaptea
Și că-i gata să apuie...

Și pe câmp o vezî culcându'și
Raze palide-argintate
Peste frunze, plante, grâne
Cu bîelșug înrourate...

Iar luceafăru-i trimite
Dulce bună-dimineța,
In timp ce pe niște mlaștini
Prinde să plutească ceața.

Drum bun lună, drum bun noapte;
Cântă-le privighiătoare!
Rămas bun pădure dragă:
Vine ziua lucrătoare!

R Ț V A Ș

lui *Badea Gligore Goilav* de la Bot'seni.

- «Scriu la tine.
- «Vai de mine,
- «Când îi videa
- «Slova mea
- «Să fugi încotro'i putea.»

Fste-o veche zicătoare
Auzită 'n șezătoare. —
Amù, nuștiu cum să'ți spun:
Știu că vinu vechiu îi bun
Și-a prieteniei fire
Când purcede spre 'nvechire.
Cât s'o tragă și s'o prefaci
Tot nu-î chip ca s'o desfaci.
Dar nu toate, orî ce-om spune,
Cele vechi, pot fi și bune;
Bunăoară când gândesc
La proverbul bătrânesc:
Precum scie el, poznașul,
Cum 'mi-ěj priimi răvașul
S'ar cădea s'o rupi de fugă
De cum poșta ți'l dejugă.

Ba zău, bade, fără șagă,
Fugă... dar nu o zi întreagă,
Și te 'ntoarce, și cu drag,
Uită-te la el, din prag,
Și mi'l ia, și mi'l cetește
Și așa te dumereste.

*

Măre, bade Goilav,
Uite, eă am un nărav:
O fi rău, nu știu, să poate,
O fi bun... nu's bune toate;
«Tu te 'ntreabă și... socoate...»:
Când la apă mă pogor
Nu vîr numa' un picior,
Nici nu cerc de-î caldă, rece...
Pentru ce, când vremea trece!
Sar și 'ncep voios să 'nnot,
Valului mă las cu tot.
Eac' așa 'n prietenie
Badea eă ar vrea să fie!
Da știî vorba ceea, de:
«Dragi ți 's fetele, măr bre?»
— «Dragi de foc, măr naș Ilie,»
— «Da tu lor?» — «Și ele mie!»
Eac' așa și eă amă:
Vrei frăția mea, orî nu,
Vrei, Gligore, orî nu vrei,
Din aghiazmă na să bei!...

De-o primești, halal de mine;
Tu cu mine, eă cu tine;
Tu, un cela care scrii
La icoane pe hărtii,
Zugrăvind cu măiestrie
Frumuseți din firea vie;
Eă, un cela mititel,
Abia umblu copăcel,
Pe-ale slovelor ogoare
Inșirând drepte 'n picioare
Rîndurî mari și rîndurî mici,
Potrivite colo, ici, —
Rîndurî mici și măricele,
Popa știe ce-î în ele!
Dar orî cum, mēi bade, zēu,
Fie bine, fie rēu
Ce faci tu și ce fac eă,
Știu încaî că tu, în tine,
Știu încaî că eă, în mine,
Inimî prea duiioase-avem
Cu drag facem cât putem.
Avem ochî cu-acea privire
Ce sē 'nnalță 'n mândra Fire,
Și de nu pot deslega
Taina vieții, — taina sa, —
Pot din ea să ia povețe
Și să simță, și să 'nvețe!

Tot ce-î mare î negîcit
Dar dă pildă de urmărit ;
Tot ce tinde a fi mare
Să se cate 'ntăiū în zare
Ca să poată 'ntăiū pe sine
Să mi să cunoască bine,
Și-apoi sama să și-o dea
De tot lucru ce-o videa
Nuștiū zēū din ce nevoi
Altfel merge pe la noi ;
Tăte-celea cam pe dos ;
Rēū, — dar e, — și nu-î frumos.

Uite, cela, om cu carte,
Luminat de n'are cum,
Socotești să ție parte
După drept, așa precum
S'ar cădea? — E vis, bădică!
El nu știe mai nimică ;
Strigă însă, spune-o mie
Știi, ca după gălăgie,
Să'l ia omul că-î ceva ;
Nu-î frumos, dar e așa !
Tot ce vede, în rēū vede,
Și pe toți *nimic* îi crede ;
Tot ce faci, îi rēū făcut,
Spune el, — îi de crezut ! —
Vezî pe altul, învățat,
Știi, cu carte-adeverat,

Meșter bun, de merge veste,
In ceva din tot ce este:
Ei, te uiți că nu-î curat;
Cată tot încrucișat,
Par'că știi, măre bădică,
'I-ar fi cugetul în frică
Nu cum-va pe lângă el
Să se facă măricel
Și alt soiū de om, pe lume,
Prin muncă cu drept la nume!

Măre, lumea e ciudată...
D'eî căta-o mai afund
Nu știū, zēū, să-î dai vr'odată
De adevăratul fund:
Ladă cu mai multe broaște
Și cu fundurī prinse 'n cuie,
Cum s'o poți adânc cunoaște?
Cine-î cap să 'ți-o descuie?
Tocmai unde-o crezi curată
Și cu lucrurī bune 'n ea,
'Ți-î credința înșelată:
Vezi... ce n'ai fi vrut vedea!
Un prieten îți dă mâna,
Plin de dragoste, ce fel!
Apă n'are 'n ea fântâna
Cât venin îți poartă 'n el!
De te laudă în lume

Lauda îi este-aşa
Că pe nepătat'ŝi nume
Pică bănuerala sa !
Dacă ai, ca om de bine,
Oare-care meşteşug,
Cel de-un meşteşug cu tine
Te-o privi cu vicleşug ;
Şi de ce stai mai de-oparte
Şi cu nimenea te-amesteci,
Mai mult n'ai de pace parte,
Tot gălesc că tu-î împiedeci !

Lumea e-o deşărtăciune
Şi vieaţa... şi mai şi !
Dacă toţi trăiesc, zău, spune
De ce şi noi n'am trăi ?
Unii, câmpul să munciască,
Alţii, poc ! paf ! din ciocan ;
Toţi să se nemernicească
Pentru roata unui ban !
Altul îndrăgind paraua
Traiul numa' ei robind,
« Ad' paraua, na halvaua »
Toată ziua cântărind.
In cântar nu punem oare
Tot ce-î rău ? ba chiar ce-î sfânt ?
Tot s'aducă ! Sporitoare
Toate fie pe pămînt !

Cinste, dragoste, credințe,
Nu 's tot mărfuri de dugheană ?
Știu ei bine chiar aceia
Care 'n cruntă din sprinceană
Vede tînărul o fată
Drăgălașă și curată,
Cu ochi par'că's de smarald :
Inimioarei țin de cald.
Bunătate și iubire
E comora-i de simțire
Frumusețe ? Insușiri ?
Nu scrie 'ntr'a lui gândiri
Zestre, bani, — negustorie!
Ce-o să fie 'n căsnicie ?
El ? om vecinic de negoț,
De nevoie-apoi... și soț !
Toate speculă și glumă
Fată ! trist e să fii mumă !

Eac' așa-i vieța, bade.
Zău, nu-i lucru cum să cade !
Să trăim ? Nicî vorbă nu-i :
Ca în zid când bați un cui ;
Stă, căci uite, l'ai bătut :
Viețuiești... căci te-ai născut !
Dar e cui bătut mai sus
Și e altul mai jos pus.
Să trăim și jos ceva,

Căci vieața ne silește,
Ce-î al sēū, ce trebuiește,
Zilnic să putem a-î da ;
Să trăim, și'n lumea plină
De vedenii dulci, lumină,
Ca să ne dezdăunăm
Biet, de vremea cât subt ceață,
Nevoiți suntem să stăm :
Par'că, știți, și 'n spină, și 'n floră,
Intr'o singură vieață
Am trăi de două oră !
E unica mângâiere
Ce ne dăm și noi, mēi vere !
Tu, mēi badeo, cu ai tēi
Și eū, badeo, cu ai meī,
Să alcătuim o lume
Tainică, mândră la culme ;
Voī cu voī și noi cu noi,
Voī la noi și noi la voī,
Și cu toții împreună
Vieții împletim cunună.
Multe plecăciuni, mēi bade,
De la noi, precum să cade,
Soatei, casnică lumină
Și de bunătate plină ;
Duducuței cea frumoasă
Ca o stea de luminoasă ;
Și drăguțelor vlăstări

Dulci a nóstre sărutări.
Dumitale, noroc, spor,
Că norocul Dumitale
Mre frate-aa-și cu cale:
E norocul tuturor!

*

E, da iu cnd mă pornesc...
Ia să caut să sfresc.
Că am cu bună seamă
Să nu fugă cum-va, mi- team.
Eacă, boii mi- dejug
Las hodinei bietu plug,
i fiind pe înserate
Zicu'i multă sănătate!

Bolintin,
Leat 1890, Brumar în 24 de zile.

Dulci a noastre sãritãri
 Dãmiãle, noroc spor
 Cã norocul Dãmiãle
 Mãre hãle-ããrã cu cale
 E norocul futuri
 Ei da tãu cãnd me dormesc
 Ia sã cant sã sãrãsc
 Cã anu cu bunã searã
 Sã nu fugi cum va, mi-ã teamã
 Faceã, poã mi-ã deã
 Ia sã hodieã pictu plã
 Si hãnd pe iãrã
 Nici hãnd pe iãrã

VERIFICA
 3007

